ԻԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5733 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 26/9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ՈՒՐԲԱԹ 2 ՇԷՎՎԱԼ 1322 ԻԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5733

در علیه غلطه ده ﴿ آره ولك ﴾ غزته سی اداره خانه سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճեօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղր.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԻՆ

Արդեօք հին դարերու մէջ երբ մամուլը ու լրագրութիւնը չկար, երբ գրելու եւ կարդալու կարողութիւնը առանձնաշնորհում մըն էր մասնաւոր դասակարգի մը, երբ տպագրելու կամ հեռագրելու միջոցներն իսպառ կը պակսէին, ինչ կերպով կը գրուէին ու կը պատմուէին դէպքերն կամ իրողութիւնները։

Բարեբաղդաբար հիմա կարեւոր հակակշիռ մը կայ բոլոր իրողութեանց դէմ, այն է ողջամիտ դասին արհամարհանքը եւ հաւատալու դժկամակութիւնը խելքի մտքի հակառակ պատմութեանց դէմ։ Սակայն դժբաղդութիւնը հոս է որ այդ կարգի անհաւատալի առասպելները պատճառ կ'ըլլան որ ընթերցողները ընդհանուր թերահաւատութիւն եւ կասկած սնուցանեն անխտիր ամէն լուրի նկատմամբ եւ ստուգելու մասնաւոր յօժարութիւն մը կցեն՝ զատելու համար սուտը իրաւէն, սխալը ճշմարիտէն, մինչդեռ լրագրութեան այսպիսի կասկածի մը չգոյութիւնն էր։

Այլ առաւել թէ ինչէն դրդուեցանք այս խորհրդածութիւններն ընելու։ Անցեալները կին մը իր ստորագրութեամբ եկաւ հրատարակել թէ Կեդր. վարժարանին մէջ զինքը ծեծեր են։ Միթէ հնա՞ր է երբեք վայրկեան մը իսկ մտքէ անցընել որ իրողութիւն ըլլայ այդպիսի պատահար մը։ Չէ՞ որ ամէն անոնք որ կը ճանչնան Կեդր. վարժարանը, իր խնամակալները, պաշտօնեաները եւ բոլոր անոր միջավայրը՝ աներեւակայելի կերպով գիտեն թէ անկարելի ու անհնար է որ կին մը ծեծուի այդպիսի տեղ մը եւ այդպիսի մարդոց ձեռքով կամ հրամանով։ Բացարձակ յերիւրանք մըն էր զոր այդ կինը մէջտեղ կը գլորէր, յուսալով թէ գոնէ մէկ քանի հաւատացող կրնար գտնուիլ։ Յերիւրանքի գլուխ գործոց մըն է անոր այդ կնոջ յերիւրանքը, եւ այս միայն անոր համար՝ որ իր զաւակներուն հինգ տարիներէ ի վեր Կեդր. վարժարանի խնամակալութենէն վայելած անթիւ շնորհներուն եւ նպաստներուն վրայ, նորէն ալ խնդրած ատեն՝ մերժուած պարագային՝ իր վրէժխնդրութիւնը լուծելու, իրողութիւնը այդպէս խեղաթիւրելով եւ այլանդակ սուտ մը շինելով երբ թէ ծեծ կերած ըլլայ այնպիսի անձերէ, որոնք իր տղոց ամէն նիւթական եւ բարոյական բարիք ըրած են յամենայն նոյն վարժարանը կը գտնուին։ Ապերախտութենէ աւելի ցաւալի երեւոյթ մըն է ասիկա. կը նշանակէ թէ մեր մէջ կան անհատներ որ կը կարծեն թէ իրաւունք մը ունին մինչեւ նպաստաւորուելու հանրութենէն, եւ երբ զլացուի, քէն ու ոխ պէտք է առնեն եւ անարգեն, նախատեն ու զրպարտեն իսկ զանոնք, զորս դեռ օր մը առաջ բարերար կը կոչէին եւ ձեռքերնին կը համբուրէին։ Ահա ճիշդ այս պարագան է սոյն կնոջ պարագան։

ՑՈՒՍԱԿ

ՍԽԱԼՆԵՐ
ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԻՆ ՄԷՋ

Տարին երկու անգամ, կարելի է ըսել մեզ կը յուզէ կրթական խնդիրը։ Հազիւ ամավերջի քննութիւնները կը սկսին, թեր ու դէմ կարծիքներ կը յայտնէ ամէն հայ կրթական ամենափափուկ խնդրոյն մասին։ Բանէ հասկցողն ու չհասկցողը իրարու դէմ կուգան, գաղափարներ կը փոխանակեն, կը վիճին, բայց արդիւնք չկայ դրեթէ։ Վիճաբանութիւնն իր վերջնական վճիռը չէ կրնար տալ, որովհետեւ իւրաքանչիւրը իր կողմ կը քաշէ։ Մին իր քսակին բերանը գոց պահելու համար, բերանն ալ գոց կը պահէ, ուրիշ մը ընդհակառակը բերանը չափազանց կը բանայ, մեծ պահանջումներ կ'ընէ, որովհետեւ քսակ չունի, որուն բերանն ալ սեղմել կամ բանալ։ Կան սակայն ալ, դժբախտաբար ատոնք փոքրամասնութիւն կը կազմեն, որ մտածումին ու խօսքին կը միացնեն նաեւ գործը. ատոնք աւելի չափաւոր են իրենց պահանջումներուն մէջ, եւ մինչ ժողովուրդի նիւթական վիճակը նկատի առնելէ յետոյ միայն վճիռ կ'արձակեն։

Այս վէճերը շատով արձագանգ կը գտնեն մեր լրագրութեան մէջ, որուն կը ձայնակցին գաւառի կեանքին անտեղեակներ, որոնք պահանջումներ կ'առաջարկեն, բայց դժբախտաբար այդ պահանջումները կը մնան հեռուէն հնչուող լոկ ձայներ միայն։

Նոյն ձայնն անգամ մըն ալ կը լսուի, երբ տարին կը սկսի, երբ ամէն ոք իր սրտին հատորը ձեռքէն բռնած կ'առաջնորդէ զայն դաստիարակութեան որրանը՝ դպրոց, անոր կրթութեան գործը յանձնելու վարժապետին։ Եւ բացի ժամանակի այս շրջաններէն, տարին ամբողջ դրեթէ նոյն խնդրով կը զբաղի մեր լրագրութիւնը, թէեւ արդիւնքը մեծ չըլլայ։

Անվիճելի իրողութիւն մըն է թէ ժողովուրդի յառաջդիմութիւնը ուղիղ համեմատական է իր քսակին։ Լեցուն քսակ ունեցող համայնք մը կրնայ ունենալ իր կրթութեան համար հարկաւոր եղած միջոցները, ինչպէս լաւ դպրոց մը, ժողովրդային մատենադարան մը, ընթերցարան մը։ Սակայն բաւական չէ լաւ քսակ մը ունենալ. պէտք է գիտնալ զայն պատշաճօրէն գործածելու եղանակը։

Մեր գաւառներէն շատեր տնտեսապէս ողորմելի վիճակ մը ունին, եւ շարունակ իրենց աչքը սեւեռած են Պատրիարքարանի նպաստներուն։ Ասոնք շատ շատ կրնան ունենալ իրենց թաղային համեստ վարժարանները, որոնց համար կրնան միայն այնպիսի ուսուցիչներ պահել, որոնք կը բաւականան գոհացուցիչ ամսականով մը։ Սակայն կան նաեւ լաւ վիճակ ունեցող քաղաքներ ալ, որոնք պատշաճօրէն չեն գործածեր զայն. հետեւաբար մեծ արդիւնք չի կրնար առաջ գալ. ասոր պատճառները շատ են, որոնցմէ մէկ քանին կ'արժէ մատնանշել։

Մեր սխալներէն մին այն է, որ առհասարակ ամէն տարի դրեթէ կը փոխէ իր ուսուցիչները՝ անհամաձայնութիւններու պատճառաւ։ Այս պարագային կ'անհետանայ միանգամայն ուսուցչի օգտակարութիւնը։ Թաղական աղայի քմահաճոյքէն կախուած է՝ մէկ քանի յեղյեղուած պատճառներով յաճախ, վարժապետի ճակատագիրը. փոքրիկ ընդդիմութիւն մը կամ հակառակութիւն մը բաւական է, որ խեղճ վարժապետը շունչն առնէ դպրոցէն դուրս։ Ասոր տեղ ուրիշ մը բերել կամ գտնել դժուար չէ. վարժապետ շատ կայ, ինչ փոյթ թէ նորեկը բան մը չգիտնայ. միայն թէ հլու, հնազանդ ըլլայ։ Նորեկ ուսուցչի առաջին գործը կ'ըլլայ փոխել դպրոցի հին ուղղութիւնն ու ծրագիրը։ Փոխուելով ուսուցման եղանակը, կը խճողուի աշակերտին միտքը։

Դպրոցի մը ծրագիրը ընդհանրապէս իր ապագայ յառաջդիմութեան գրաւականը կը համարուի։ Դպրոցի մը վիճակին անմիջապէս տեղեակ ըլլալու համար՝ ծրագիրը կը պահանջուի, ինչ որ լաւ միջոց մը չէ։ Կան բարձր ծրագիր ունեցող դպրոցներ, որոնք անոր համապատասխան արդիւնք չունին։ Տեղն է յիշելու, որ մենք դժբախտաբար չունինք գործնական մանկավարժութիւն մը (*) ժողովրդական դպրոցներու կազմակերպութեան վրայ խօսող, որուն կարենային հետեւիլ բոլոր դպրոցներն ալ։ Մեր մէջ իւրաքանչիւր դպրոցի ծրագիրը կը կազմուի կամ անօրէնի կամ տեղական Ուսումնական Խորհուրդի կողմէն, որոնք առ հասարակ աղէտներ են։ Իսկ թէ այդ ծրագիրն ու անոր մեթոդը ո՛րքան մանկավարժական է, արդիւնքը կը ցուցնէ արդէն. ի զո՛ւր Պոլսոյ Ուսումնական Խորհուրդը ծրագիրներ կը ղրկէ գաւառները. ատոնք անգործադրելի կը մնան եւ կ'անհետանան առաջնորդարաններու փոշոտ անկիւններուն։ Ծրագրի թերութեանն է որ շատ հայրեր կ'անիծեն ուսումն ալ, դպրոցն ալ։ Տասը տասներկու տարեկան տղայ մը թաղային վարժարանի մը մէջ մտնելով 6-7 տարի կը մնայ՝ առանց բան հիմնովին սորվելու։ Արդէն 17-18 տարեկան է, երբ դուրս կ'ելլէ դպրոցէն. եւ որովհետեւ այդ տարիքին մէջ ու այդ հմտութեամբ անատակ է պաշտօն մը ստանձնելու, արհեստ սորվելու ալ ժամանակն անցած է, ստիպուած է գլուխն առնել անդին զարնել։

Դպրոցի մը բարեկարգութեան համար շատ կարեւոր է նաեւ ուսուցչական խմբի գաղափարակցութիւնը։ Այն վարժարանը, որ զուրկ է ասկէ, կը տուժէ։ Պարզ, յաճախ պարապ վէճ մը ծնունդ կուտայ երկար բարակ կռիւներու, որոնք առաջ կը բերեն երկպառակութիւններ, կուսակցութիւններ, որոնց արդիւնքն այն կ'ըլլայ որ աշակերտները կը տուժեն բարոյապէս ու մտաւորապէս։ Այդ վեհ ու սուրբ կոչման հրաւիրուողը պէտք չէ հասարակութեան վստահութիւնը չարաչար գործածէ, հետեւաբար անձնատուր պէտք չէ ըլլայ կոյր հնազանդութեան, այլ ջանալու է զոհել իր կրքերը, եւ աշխատելու է՝ ըստ կարելւոյն լաւ վարուիլ թէ՛ իր պաշտօնակիցներուն եւ թէ իր խնամքին յանձնուած աշակերտներուն հետ։

Կարին ՄԻՆՊԷ

ԺՊԻՏԸ
(ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒԱԾ)

Ժպիտը՝ մարդկային հոգիին ծիածանփթթումն է դէմքին վրայ, երբ կ'ընկղմի պահ մը առօրեայ հոգերու խորութիւններուն մէջ, երբ տագնապի ցեցը կրծէ սիրտը, երբ մտատանջութիւններու տարուբերումներուն մէջ կը կորսնցնէ հոգիին հաւասարակշռութիւնը։ Կարծես իրիկնամուտը իր նսեմութիւնովը կը տիրէ հոգիին վրայ, տրտմալի մթութիւն մը ցանցնելով անոր մէջ։ Ստուեր ու մութ ժամեր են անոնք. տխրութեան ժամերը։

Բայց աս չէ այն վիճակը որուն մէջ միշտ մնալու դատապարտուած ըլլայ հոգին, եւ ի՛նչ պիտի արժէր այն ատեն կեանքը, ի՛նչ պիտի ըլլար ան, եթէ ոչ անարեւ ու մութ ձորի ճամբորդութիւն մը։ Ոչ՛, արեւալոյսը կայ դեռ, կեանքի օրերուն գեղն ու հրապոյրը, ցոլցլացող շողեր կան, թրթռուն ճառագայթներ, որոնք կուգան փարատելու կեանքին սեւերը։ Ուրախութեան ժամերը կան որոնք կը փթթեցնեն ժպիտ-ծաղիկները մեր շուրթերու բուրաստանին մէջ։

Կեանքի ցայտուն հակադրութիւններուն մէջ միշտ կը մնայ ժպիտի ու արցունքի հակադրութիւնը, ու եթէ ուզենք կեանքը իր ամբողջութիւնովը պատկերել մէկ բառի մէջ, ծրարել մէկ խօսքի մէջ, պիտի ըսէինք թէ, կեանքը՝ արցունք-ժպիտի քերթուած մըն է, որովհետեւ իրարմէ ո՛րքան տարբեր, բայց իրարու այնչափ մօտ այս երկու հոգեկան վիճակներու մէջ կ'անցնին մարդուն ամէն ժամերը։ Տխրութիւն եւ ուրախութիւն թեւ թեւի տուած կը քալեն մարդկային կեանքին մէջ. այսօր կը ժպտինք, վաղը լալու համար։

Քանի որ մարդ վստահ է թէ ամպամածութիւններու պիտի հանդիպի կեանքի ընթացքին մէջ, ուրեմն ինչո՞ւ լիեռանդ չվայելել արեւալոյսին շնչող ճառագայթները։ Բայց շատ անգամներ ալ կը խաղաղի ներքին լճակին ալեծածումը, կը դադրի ան փրփուր ցայտելէ, իր յստակութեան ու մաքրութեան վերստացութիւնովը կը հայելիանայ ան միապաղաղ, հեռո՜ւ, հեռո՜ւ կը տարտղնուին զայն պատող մշուշներու ու ամպերու կուտակումը, սփոփանքի հովին շնչելովը, պայծառ լոյս մը կը փայլի անոր արծաթ մակերեսին վրայ, եւ ահա այս հոգեկան անդորր վիճակին ցոլացումն է ժպիտը մարդուն դէմքին վրայ։ Մոգական լապտերին պատկերայ մանրապատկերներուն կը նմանին մարդկային սիրտին մէջ զգացումներու տարբեր երեւոյթները, որոնք ներքին լոյսին փայլատակութեան աստիճանովը, պայծառ կամ աղօտ, կը պատկերանան դէմքի պատկերացոյցին վրայ, եւ ժպիտն ալ ուրիշ բան մը չէ՝ եթէ ոչ ուրախառիթ պատկերներու շարունակումը։ Հերիք է որ ուրախութեան շողիկ մը իյնայ մարդուն սիրտ-պրիսմակին վրայ, անոր գեղագոյն ցոլպէս բեկբեկող յատկութիւնովը այդ շողիկը կը տարրալուծուի իր բոլոր երանգներուն, կը պրիսմականայ դէմքին վրայ, երփներանգութիւններու է՛ն հոգեգրաւ ցուցադրութիւնը լուսաւորելով հոն։ Ժպիտը՝ ուրախութեան հարազատ ծնունդը, ի՜նչ քաղցր է ան...։

Ժպիտը՝ աղուոր կայծ մը կարմրերանգ, նրբերանգուած ամօթխածութեան պարզունակ գեղեցկութիւնը ունի իր մէջ, մեղմ ու յանկուցիչ շունչ մը որ կը սաւառնի կոկոն շուրթերու փափուկ բացուածքին մէջէն, լոյսի ցոլացումի մը պէս կը թրթռայ ան...։

Ծիծաղը՝ շփացած, խենէշ աղջկան մը խենդ ու մանդ եւ անպատկառ հրապոյրը ունի, աղջկան մը՝ որ հասունութեան համարձակ շարժուձեւ մը առած, մշտապատրաստ է իր գեղեցկութեան գանձերը շռայլելու։ Իսկ քրքիջը՝ ամօթի քօղը ամբողջովին պատռած, չխպնող ու ինքնամոռաց հանրակինն է, խենէշ անառակութիւնով մը միշտ ինքզինքը ցուցադրող։

Ժպիտը՝ շնորհալից, ծիծաղը՝ խեղգեղեցիկ, իսկ քրքիջը՝ գռեհիկ է։

Երկնային բան մը ունի անմեղ մանուկին ժպիտը՝ որ պզտիկ շուրթերու մէջ կը փթթի կոկոնի մը գեղեցկութիւնով։ Մագնիսող է զուարթ աղջկան ժպիտը՝ որ վարդ այտերու քնքուշ փոսերուն մէջ կը պահուըտի թաքթաքուր։

Խրախուսող է մայրիկին ժպիտը՝ որ կը հասնի մեր բոլոր գովելի գործերուն։ Խրատող է ալեւոր ծերունիին ժպիտը՝ որ համեմուած է փորձառութիւնով։ Վերջապէս՝ արշալոյսի գեղեցկութիւն մըն է ժպիտը մեր դէմքին վրայ, մինչ երփներանգ, մինչ լուսաշող...։

Բայց կայ նաեւ սուր սլաքի մը պէս սիրտ ծակող ծաղրանքի ժպիտը, ժպիտ շնորհքի պատմուճանին վրայի գռեհկութեան բիծը։

Մինչ կը սիրեմ ես ուրախութեան խաղացում, երջանկութեան ցոլք, դէմքերու շնորհի ժպիտը...։

Ուրեմն աղուո՛րս, ժպիտներ ձօնէ ինծի, շող ու շնորհք, սիրով օծուն ժպիտնե՛ր...։

ԳՐ. Հ. ՊԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Գաւառներու կրթական հաստատութեանց վարիչներուն ճշգրիտ պատկերացումը, իրենց կարկառուն գիծերով, ցուցադրելէ յետոյ, ակնարկ մը ինքնաբերաբար կը սեւեռուի մանկապարտէզներու անշուք յարկերուն վրայ, որոնց ներքեւ հրեշտակային անմեղութեամբ պսպղուն ճակատներ, պլպլացող աչքեր, ժպտուն շրթներ կը թռչին, կը թրթռին օրն ի բուն, դրախտի մը մանրանկարը ցուցադրելով մեր առջեւ։ Թող ներուի ուրեմն ինծի որ մանկապարտէզները պարածածկող հրապուրիչ քօղին քղանցքները պզտիկ մը վեր առնեմ, ցուցնելու համար թէ ինչպիսի մանկապարտիզպանուհիներ կը վխտան հոն։ Անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է թէ մէկը պէտք է նախապէս երկրագործական ճիւղին վերաբերեալ ծանօթութիւններու ճոխ պաշար մը մթերած ըլլայ, ամրան տապերուն իր քրտնաթոր աշխատութեանց պտուղը լիուլի քաղելու եւ հոգեկան հրճուանքով յագեցնելու համար իր աչքերը զարնող արփիին տակ մերթ ընդ մերթ հովէն դուրս սպրդող խաղին փայլփլումովը։

Բայց մեր մանկավարժուհիները երբ աներկիւղ կը մտնեն մատաղ հոգիներու բոլորովին անկոխ, անմշակ կալուածին մէջ ու կը սկսին պատռել անոր կոյս հողերը, ուսումնասիրա՞ծ են արդեօք իրենց ստանձնած այնքան նուրբ ճիւղը, կամ գէթ տարրական ծանօթութիւններ ստացա՞ծ են անոր մասին։ Դժբախտաբար ո՛չ։ Մանկավարժութիւնը լոկ քանի մը կցկտուր երգերու մէջ չի կայանար, այլ տղոց հոգիներուն մանրազննին ուսումնասիրութեան մէջ։ Մանկավարժուհին պէտք է սերտօրէն խառնէ, շաղապատէ իր զգացումները, իր հոգեկան տրամադրութիւնները եւ ըմբռնումները տղոցինին հետ։ Մէկ խօսքով, ճշմարիտ մանկավարժուհի է այն՝ որ գիտէ ներդաշնակել իր հոգին տղոց հոգիին հետ։

Մանկավարժութիւն ըմբռնելու համար տղոց հոգեբանութիւնը պէտք է ըրած ըլլանք. առանց զայն ուսումնասիրելու, անոնք մեզի պիտի չխօսին ու մենք պիտի չկրնանք կատարել մեր փափուկ պաշտօնը սրտի ներքին գոհունակութեամբ մը։ Թէպէտ արտաքնապէս գոհ սիրտ մը եւ զուարթ հոգի մը պիտի ցուցադրենք, բայց ներքնապէս խղճի խայթ մը պիտի տանջէ մեր սիրտն ու հոգին։

Ցաւալի է, սակայն որ, տակաւին այսօր «մանկավարժութիւն» բառով գաւառներու մէջ ուրիշ բան չի հասկցուիր, եթէ ոչ մեր ծնողքներուն հին ատեն պզտիկները դաստիարակելու ըմբռնումին՝ բառական մէկ տարբեր բացատրութիւնը, եւ ո՛չ թէ բոլորովին նոր եւ գիտական մէթոտ մը, որ հակապատկերն է ճիշդ իրենց ըմբռնածին։ Այս թիւր ըմբռնումին ճշմարտութիւնը հաստատող փաստեր փնտռելու համար երկար խարխափումներու հարկ չկայ կարծեմ, եթէ ըսեմ որ երբեմնի վարժուհիներն են տակաւին որ այսօր կը վարեն մանկապարտէզները։

Պէտք չէ երբեք խաբուիլ թէ գաւառներու մանկապարտէզները մասնագէտ մանկավարժներով կը կառավարուին. երբե՛ք։ Գաւառներու մանկավարժուհիները անոյշ խօսքերու եւ համբոյրներու գգուանքով չէ որ պզտիկներուն սիրտերը կը գրաւեն, այլ իրենց ձեռքի քանոններուն գրասեղանին, երբեմն ալ անոնց փափուկ մատներուն վրայ առատօրէն շառաչիւնն է որ հնազանդութեան կը հրաւիրեն զանոնք։ Գաւազաններու եւ քանոններու գոյութիւնը հրէշային չէ՞ք գտներ։ Ո՛վ, պաշտելի Ֆրօպէլ, փառաց բարձունքներու վրայ հանգչող գլուխդ վեր առ պահիկ մը, ու տես ի՛նչպիսի այլաղաւաղութիւններով կը ճոխանայ փառքդ յաւերժացնող դրութիւնը։

Չմոռնանք ճշմարտութիւնը։ Մանկավարժական հին եւ նոր դրութեանց մէջ կայ տարբերութիւն մը, որ ամէն մարդու աչքին պիտի զարնէ, եթէ ակնարկ մը նետէ մանկապարտէզներու խցիկներէն ներս։ Մտէ՛ք մանկապարտէզէ մը ներս, առաջին տպաւորութիւնդ պիտի ըլլայ հորիզոնական ժապաւէնի երկարութեամբ երկսեռ մանուկներու անմեղունակ աչքերուն սեւեռումը Ձեր դէմքերուն վրայ, ապա երբ ակնարկնիդ դարձնէք, պիտի տեսնէք դիմացնիդ, գրասեղանի մը առջեւ, տիկնոջ մը կամ օրիորդի մը ծանրախոհ դէմքը, որուն գլխուն վերեւ, ապակեայ շրջանակի մը մէջ պատէն կախուած կ'ըլլայ անպատճառ իրենց ջատագոված դրութեան հեղինակին պատկերը, որ գոզցես կը ժպտի անդուլ թեթեւ շղթաներու ուսուցչի դարձերուն տակ։ Բայց ի՛նչ ժպիտ, անշուշտ գուշակեցէք, արգահատանքի ժպիտ մը, հոգեմաշ տխրութեան մը արդիւնքը եղող դրութեան մը բոլորովին թիւր ըմբռնումին ու գործադրումին առթած սուր ցաւի մը ժպիտը։ Հազուագիւտ բացառութիւնները միշտ յարգելով, երբ գաղափարներու փոխանակութիւն մը կ'ունենաք այդ ծեքծեքուն վարժուհիներուն հետ, որոնց աչքերուն մէջ կը կայծկլտայ տգիտութեան բոցը, իրենց իւրաքանչիւր նախադասութեան՝ Ձեր ականջէն պիտի հնչէ Ֆրօպէլ անունը, միւս կողմէ ցուցամոլաբար հրաւիրելով Ձեր նայուածքը գլխուն վերեւ կախուած պատկերին, որ ատեն կարծես ժպիտը աւելի թեթեւ դառնութեան կերպարանք մը կ'ունենայ։ Թէպէտ կան այնպիսիներ ալ, որոնք սրտի անկեղծ միամտութեամբ մը կը խոստովանին եւ կը զարմանան թէ ինչպէս վարիչ մարմինները կը հրաւիրեն զիրենք ստանձնելու այդ պաշտօնը, գիտնալով հանդերձ թէ իրենք բաւականաչափ պատրաստութիւն չունին՝ կարենալ պատշաճելու համար իրենց վրայ դրուած կրթական յոյսերը։

Գաղափարներու զուգորդութեամբ, բարոյական կալուածին սահմաններէն նիւթականին մէջ կը գտնեմ ինքզինքս։ Հակառակ անոր որ այդ փոքրերուն թոքերը ամէնէն աւելի պէտք ունին բացօդեայ վայրերու ջինջ ու մաքուր մթնոլորտին, խանուած են ցած, խոնաւ ու մութ յարկերու ներքեւ, ուր տիրող օդը կապարի պէս կը ծանրանայ անոնց վրայ, ննջարանի փոխելով զայն։ Ձմրան շղթաները փշրած՝ ահա կը վերերեւի գարունը իր գեղեցկութեան բովանդակ փթթումին մէջ։ Դաշտն ու ձոր, լեռն ու հովիտ զմրուխտագոյն շղարշի մը մէջ կը քօղեն իրենց մերկութիւնը։ Աղբիւրներն իրենց գլգլը, առուակներն իրենց խոխոջը՝ բիւրաթեւ թռչնոց դայլայլներուն կը խառնեն, որոնց դաշն համերգութեամբ կարծես պուրակները կը պարեն։ Նորածիլ ծառերու ծմակներուն տակ ծաղիկները կը ժպտին զեփիւռներու գգուանքներէն յղփացած։ Ու մայիսի ծիծաղուն արեւը, երկնային կապոյտին անհուն ծովերուն մէջ բազմած, կարծես կը նախագահէ բնութեան զարթօնքի հանդիսաւոր այդ տօնին։ Բնութիւնը վերջապէս լարած է իր բազմալար քնարը, որուն այլազան խաղերը կը թրթռան զգլխիչ բուրումներով շաղուած մթնոլորտին մէջ։ Այդ չքնաղ վայրկեաններուն՝ յուզում ամէն սիրտ կը զգայ բնութեան ծոցը նետուիլ, թռչուններու հետ ճախրել, սիւքին հետ սուրալ, ծաղիկներու բուրումներուն հետ ցնդիլ, գերա-

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ԲՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

Ե.

ԱՆԾԱՆՕԹ ԿԻՆԸ

Դժուարութի՛ւն գտնեց, բայց երկու գազաններու դէմ պաշտպանեց ինքզինքը։

Ու այդ վայրկեանէն՝ որոշում մը տուաւ։

Ոչ լալ կար, ոչ ալ մնալ։

Հաշիւները պիտի պարզէր... դրամարկղին մէջ դնելով... հանդարտօրէն կարգադրելու համար, որպէսզի Պալզամարանի թողած ժառանգութիւններէն ո՛չ մէկ բան այս կասկածելի Պալզամարանէն բռնի կորզուէր։

Դղեակը կար... հօրենական հին դղեակը Վօժի մէջ։ Չէր կրնար քակել զայն, ոչ ալ ծախել օտարի մը, առաջին եկողի մը... բայց միջոց մը պիտի գտնէր, հին դղեակը ընտանեաց ուրիշ մէկ անդամին անցընելու։

Մնաց որ, ինքն ալ պիտի անյայտանար։

Ոչ մէկ պատճառով Ֆրանսա կրնար կենալ. օտար երկիր պիտի երթար. ի հարկին անունն ալ պիտի փոխէր...

Եւ եթէ մինչ արիւնհոս վէրք մը ունենար սրտին մէջ, գոնէ հետաքրքիրները, ծաղրողները չպիտի կրնային մօտէն տեսնել այդ բանը։

Տառապալից ժամէ մը յետոյ, իր ծառան կանչեց ու ըսաւ.

—Ահա՛, նոտարիս տանելիք նամակ մը։

Երբ ծառան դուրս կ'ելլէր, վերստին կանչեց զայն։

—Սկզբան զարմանք ձեւացուցի, երբ Տիկին Պալզամարանի բացակայելուն վրայ խօսեցաք։ Տակաւին նամակներս բացած չէի. գիտեմ թէ ո՛ւր կը գտնուի... Արդարեւ ստիպուած է քանի մը օր բացակայիլ։ Գացէ՛ք։

. . . .

Ութը օր վերջ Հանրի տը Պալզամարան կոմսը արձակելով բոլոր ծառաները, երկար ճամբորդութեան մը կը ձեռնարկէր։

Զ.

ՅԵՏԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Ամիսներ ամիսներու յաջորդած էին։ Բրետայի ամարանոցին անծանօթ կինը որ հիմա «հիւանդը» կը կոչէին, կը մնար կը տանջուէր, կը յուսահատէր, մինչ անկարող՝ ուրիշներու հետ հաղորդակցութեան մտնելու։

Անդամալուծութիւնը զինքը պառկեցուցած էր. իր մտաւոր կարողութիւնը անկարող կ'ընէր թէ՛ խօսքով եւ թէ՛ շարժումով իր կարծիքը յայտնելու։

Ու ողբալի տեսարան մը պարզէր այս դժբաղդ կինը, որուն նայուածքը միայն կը յայտնէր տակաւին մտատանջութիւն, տառապանք, անհամբերութիւն կամ հանդարտութիւն...

Այդ ուժասպառ կնոջ մտքի կարողութիւնը որեւէ նշանով արթնցնելու եւ զինքը տանջող անձկութիւնը անհետացնելու համար եղած ջանքերը ապարդիւն եղած էին։

Այս յուսահատ կինը ճիգ կ'ընէր աղաղակելու թէ Ատրիէնն տը Պալզամարան կը կոչուէր... իր տղան, իր սիրելի պզտիկ տղան մէկ հայր մը ունէր... որ չէր գիտեր թէ ի՛նչ եղած է ան, որ զինքը կը փնտռէ։

Բայց ո՛չ, անկարելի էր... ո՛չ շարժում մը եւ ոչ ալ խօսքը չէր հնազանդեր խելայեղ կամքին... Այդ ախտը միայն մէկ բառ թողած էր մօրը.

— Բոլօ՛...

Ու այս ձայնին ինչքա՜ն կը մխիթարուէր, երբ տղան կը վազէր... երբ իր բազկաց բոլոր ուժը կը դնէր բարձրիկին հասնելու՝ ուր մօրը այնքան անգոյն դէմքը կը տեսնէր։ Ալ չէր կրնար գտնել այն որ առաջ այնքան անուշ գորովով մը իրեն կ'ըսէր, որ այնքան ուժգին կը համբուրէր։

— Մայրիկ, մայրիկ... ինչո՞ւ ալ խօսիլ չես ուզեր... ինչո՞ւ հոս կը կենանք... ինչո՞ւ համար հայրիկին չենք երթար... Մայրիկ... ինչո՞ւ զիս չես տաներ զբօսնելու համար...

Բոլի պզտիկ սրտին համար վիշտ մըն էր ասիկա... շատ մեծ վիշտ, երբ կը տեսնէր իր խեղճ մօրը արտասուալից աչքերուն փայլիլը, եւ երբ լման արտասուք մը կը գլորէր հիւանդին դէմքէն վար...

Սակայն պառաւ Սոֆի լաւ մտածում մը ունեցած էր պարտէզ ղրկելով զայն, խաղալու համար. ան ալ հանգիստ կ'ըլլար, երբ հիւանդին անկողնոյն մօտենար, ու իր դարձը քիչ մը մեղմ համակերպութիւն կը բերէր հիւանդին արտասուալից աչքերուն մէջ։

—Ո՛չ, կ'ըսէր Բոլօ, երբ զինքը արգիլէին մօրը քով գտնուելէ, ո՛չ, խեղճ մայրիկը առանձին է։

Շարունակ կապոյտ սենեակը կը մնար, ուր օրերը օրերուն կը յաջորդէին այնքան դանդաղ, այնքան անողորմ...

. . . .

Օլժէօքի, սակայն, իր աշխատութիւնը կը շարունակէր.. Նախ այդ հիւանդութեան մէջ որոշ նշան մը գտած էր, եւ իր զարմանումին մէջ վեհանձն ողորմութեան մը ցուցամոլութիւնը կը դնէր։

Բոլոր բժիշկները, որոնք կը հրաւիրուէին այսքան տարօրինակ հիւանդութեան մը քննութեան, առիթ չէին ունեցած այսքան ծանրին հանդիպելու։

Օլժէօքի ըսաւ.

— Ապահո՛վ եմ թէ արդիւնքի մը պիտի հասնիմ։

—Որչա՞փ ժամանակէն...

—Է՛հ, գիտեմ թէ երկար պիտի ըլլայ... բայց ոչինչ զիս պիտի վհատեցնէ... հոգ չէ թէ ժամանակս կորսնցնեմ, նոյնպէս դրամս... Սակայն պիտի վստահիմ, եթէ կարենամ ապացուցանել թէ ըրած դարմանումս արդիւնաւոր է այն մասին՝ ուր ուրիշներ անկարող կը զգան ինքզինքնին...

Ինչ որ չէր աւելցներ՝ սա էր թէ առայժմ շատ դժուար պիտի ըլլար միւս յաճախորդներուն նոյնքան դարմանել։

Ատրիէնն տը Պալզամարանի ութը հարիւր ֆրանքը անհետացած էր. Էմիլէն պանդոկատուն մը առած էր... Ստանիսլաս՝ ուրիշ մը։

(Շարունակելի)

(*) Գերմաներէն գիտցողներուն համար յանձնարարելի է Nadlerի «Ratgeber für volksschullehrer», կամ Kehrի «Praxis der volksschule»։

գոյն վայելքով մը ծծելու համար գործան հեշտանքը, երբ մանկապարտէզի մը սեմէն ներս կ'առնէք քայլերնիդ, որուն ցած լուսամուտներէն հոսող լոյսին հետ փոքրիկ խումբ մը կը սրսկէ իր լոյս հատիկները ինքզինքնիդ յանձնած աղաւնի մինչ մէջ կը զգաք, տեսնելով բոլորտիքնիդ փոքրիկներու պայծառ աչքերը, ատոնց այտերուն լուսաւորներու համբոյն, կը պլպլան այդ կիսաթափանց ամպամածութեան մէջ։

Գաւառներու մանկավարժութեան բարոյական չէնքերուն ճըգրտօրէն կը համապատասխանեն մանկապարտէզները նիւթական չէնքերը։ Իսկական մանկավարժութեան տաճարն է որ կը տարածուի գաւառներու մէջ։ Եթէ կը փափաքինք իրական գետնի վրայ դնել մեր կրթական յարկերը, պէտք է մտադրել մանկավարժուհիներու գիրկը նետենք մեր մանուկները։

Ամասիա Մ. Բ.

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բորթ-Արթուրի մէջ.— «203 մեթր» բլուրին գրաւումը.— Ճակատամարտներ,— Նոր մանրամասնութիւններ։

Բարիզ 5 դեկտ.—Անգլիական լրագիրները նոր մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն այն ճակատամարտներուն վրայ որոնց հետեւանքով «203» մեթր» բլուրը վերջնականապէս Ճապոններուն ձեռքը ինկաւ։ Այդ տեղեկութիւններէն կ'երեւայ թէ ճապոնական հրամանատարին ընդարձակ գործողութեան կրկին խարխալը, պահեստիները պատսպարելու եւ հանգստացնելու համար, կը գտնուէին Բին-Բին-Թանի եւ Ցան-Բիա-Թանի գիւղերուն մէջ։ Նոյեմ. 27ին, կէսօրէն ետքը, այդ երկու յենակէտերէն առաջին յարձակում մը կատարուեցաւ «203 մեթր» բլուրին եւ Կարմիր բլուրին դէմ, արձակազէններու այն բարակ գիծին կողմէ զոր Ճապոնները ստիպուած էին տարածել իրենց բոլոր ճակատամարտներուն աչքերը։ Այդ գիծը, պահեստիներու յառաջանալովը, կը խտանար, քանի կը մօտենար նպատակին։ Միեւնոյն ատեն հովիտին մէջ զետեղուած դաշտային թնդանօթները ռումբեր կը տեղացնէին երկու բլուրներուն վրայ, Ռուսներուն համար անպաշտպանելի ընելու այդ տեղերը։ Ճապոնները մօտենալով կը յարձակէին հետեւակներու պատնէշներուն դէմ՝ ամրոցներուն առջեւ շինուած։ Նոյեմ. 27ին Ճապոնները քանի՛ անգամ կրկնեցին այդ փորձերը Կարմիր բլուրին զառիթափներուն վրայ՝ առանց անմիջական յաջողութեան։ Հետեւեալ օրերը աւելի իրենց ուշադրութիւնը դարձուցին «203 մեթր» բլուրը։ Նոյեմ. 29ին Ռուսներուն կողմէ կատարուած յարձակում մը Ճապոնները ետ մղեց իրենց աւանդական պատսպարաններէն. նաեւ գրեթէ բոլորովին մաքրեցին դիրքին չոլլիկները. սակայն Ճապոնները կառչած կը մնային մէկ քանի պատնէշներու, «203 մեթր» բլուրին հարաւային արեւմտեան կողմը։ Նոյեմ. 30ին Ճապոնները նոր ընդհանուր յարձակում մը կը պատրաստէին՝ առաւօտէն մինչեւ իրիկուան կատարուած ռմբակոծութեամբ մը, եւ դիրքը մասամբ պարպելով։ Իրիկուան ժամ 5ին յարձակումը յաջողութեամբ կը կատարուէր թէ՛ հարաւային արեւելքէն եւ թէ հարաւային արեւմուտքէն։ Հետեւեալ գիշերը Ռուսներուն կողմէ կատարուած կատաղի ու ապարդիւն յարձակումները ցոյց կու տային թէ Ռուսները ի՛նչ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէին ճապոնական այդ յաջողութեան։ Անկէ վերջը Ճապոնները թնդանօթներու համար տիրող դիրք մը ունէին, որով կրնան ռմբակոծել Թագաւ-Բէյի հովիտը եւ ամրոցը։ Այդ տեսակէտէն վիզ վիզի կացութեան մը մէջ կը թողու ռուսական մարտանաւերը, որոնք տակաւին հոն ապաստանած են. նաեւ կրնայ անկէ կ'ընծայէ Պալթիկի նաւատորմին համար ապաստանը։ (Թան)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բորթ-Արթուր.— Մեծ մտահոգութիւն.— Ծերունի զօրավարը Քիաօ-Չէու պիտի պաշտպանէ

Բարիզ 5 դեկտ.—Նիւ-Եորք Հերըլտ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Բեդերսպուրկէն իր թղթակցէն.—«Բորթ-Արթուրի մասին յոռետեսութիւն կը տիրէ։ Հրապարակագիր զօրավար մը այս մասին կը գրէ.— «Բորթ-Արթուրը պաշտպաններ, եթէ նոյն իսկ չկանխեն պաշտպանել անոր փլած պարիսպները, փառաւոր էջ մը պիտի աւելցնեն Ռուսիոյ պատմութեան վրայ»։ Պ. Նեմիրովիչ-Տանչենքօ կը գրէ.—«Կացութիւնը, որքան ալ անգնահատելի, յուսահատական չէ։ Ռուսները պաշտպանութեան երկու գիծեր ունին տակաւին։ Եթէ ատոնք ալ գրաւուին, պիտի կռուին մինչեւ Լիաօ-Թէշան հասնելնին»։ Զինուորական շատ մը քննադատներ կ'ըսեն թէ Շթէօսել զօրավարը Քիաօ-Չէուի նաւահանգիստը պիտի ապաստանի։ Կրիբէնպերկ զօրավարը Խարպինէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Մուքտէն։ Երկրորդ զօրաբանակը արդէն կեդրոնացած է Խարպինի եւ Մուքտէնի մէջ։ Նովոյէ Վրեմիա կ'ըսէ թէ հիւանդները ու վիրաւորները լեցուած են Մուքտէնի ու Պոյքոլի միջեւ եղող բոլոր բնակելի վայրերը։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Զինուորական վերջին գործողութիւններ.— «203 մեթր» բլուրին գրաւումը.— Նոր մանրամասնութիւններ.— Գերման զինուորական կցորդը։

Լոնտոն, 5 դեկտ.— Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Թոքիոյի իր թղթակցէն.— «Ոչ-պաշտօնական աղբիւրէ առնուած նոր մանրամասնութեանց նայելով, «203 մեթր» բլուրին գրաւումը նկատմամբ կ'երեւայ թէ ճակատամարտը սկսեր է Նոյեմ. 27ին կէսօրէն մէկ ժամ ետքը։ Ճապոնները իրենց խոշոր թնդանօթներուն կրակը կեդրոնացուցին Կարմիր բլուրին չրջապատներուն վրայ, «203 մեթր» բլուրէն երեք մեթր դէպի հարաւ։ Ցերեկ հետեւակները, տարածուած գիծով մը Բինքիաթանէն եւ Սանքիաթանէն յառաջանալով, պէտք եղածին պէս մօտեցան՝ յարձակում կատարելու համար։ Ժամ 3էն 4 Ճապոնները չորս անգամ յարձակեցան։ Չորրորդ յարձակումը յաջողեցաւ։ Գիշերը Ռուսներն ալ իրենց կողմէ երեք յարձակում կատարեցին, որոնց երրորդը ամենէն ազդեցիկը եղաւ, վասն զի Ճապոնները ետ մղուեցան։ Նոյեմ. 28ի առաւօտ Ճապոնները, Կարմիր բլուրին ճամբով յառաջանալու տեղ, ուղղակի շարժում մը կատարեցին «203 մեթր» բլուրին դէմ։ Յարձակումը այդ անգամ սկսաւ եւ յուսահատ մոլեգնութեամբ մը շարունակուեցաւ։ Ճապոնները հովիտին մէջ յառաջանալով, Կարմիր բլուրին եւ «203 մեթր» բլուրին միջեւեղէն, երկու ամրոցներուն կրակին ենթարկուեցան եւ բաւական կորուստ տուին, բայց ինքզինքնին ժողվելով, յարձակեցան «203 մեթր» բլուրին դէմ, որուն հիւսիսային կողմին հարաւային արեւելեան անկիւնը գրաւեցին։ Այդ միջոցին հարաւային արեւմտեան կողմէն ուրիշ զօրութիւն մը կը մօտենար չրջապատներուն։ Այդ գործողութիւնները մեծամեծ կորուստներով կը կատարուէին, վասն զի երկու կողմէն զինուորները մեծաքանակ փոքր ռումբեր կ'արձակէին։ Նոյեմ. 29ին, այգուն, Ռուսները կատաղի յարձակում մը կատարեցին, Ճապոնները ետ մղելով հարաւային արեւելեան անկիւնէն. հովիտին մէջ խոյացան Կարմիր բլուրին եւ «203 մեթր» բլուրին միջեւեղէն. նաեւ այդ կերպով հարաւային արեւմտեան կողմէն ալ Ճապոնները մասամբ վանեցին։ Սակայն Ճապոնները դիմադրեցին ամրոցներուն մէջ, գագաթէն երեսուն մեթր վար։ Անոր վրայ Բինքիաթանէն եւ Ցանքիաթանէն ճապոնական պահեստներ բերուեցան։ Երբ Նոյեմ. 30ի այգուն առաջին գիծին վրայ հասան, յարձակումը վերսկսաւ հարաւային արեւմտեան կողմին դէմ։ Ճակատամարտը մինչեւ կէսօր շարունակեց, բայց Ռուսները պարտաւոր տեղի տալու երեւոյթը չունէին։ Այդ միջոցին ճապոնական թնդանօթները յաջողեցան իրենց նշանառութիւնը ճշդել կէսօրին մօտերը եւ հարաւային արեւմտեան անկիւնին վրայ տեղացուցին ռումբերու տարափ մը որոնք Ռուսներուն ահագին կորուստ պատճառեցին։ Բիժանի ծովածոցը գտնուող ճապոնական մարտանաւերն ալ անուղղակի ռմբակոծութիւն մը կը կատարէին։ Իրիկուան ժամ 5ին Ռուսները սկսան տկարանալ։ Ճապոնները նորէն յառաջացան հարաւային արեւմտեան անկիւնին պատնէշներէն բայց Ռուսները անդրդուելի մնացին։ Ճապոնները մեծ կորուստ տուին անձնազոհեցան։ Այդ տագնապալից վայրկեանին ճակատամարտ ճապոնական գիծը կարծես օգնութիւններ ստացաւ եւ Ճապոնները քանի անգամներ յարձակեցան Ռուսներուն վրայ՝ մեծաղղորդ աղաղակներ արձակելով որոնք Բորթ-Արթուրի ամբողջ քաղաքին մէջ լսուեցան։ Վերջապէս, իրիկուան ժամ 7 ու կէսին, Ռուսները, քանակին կամ երկուանական հակառակ յարձակումներով, հեռացան։ Գրեթէ միեւնոյն ատեն Ճապոնները հարաւային արեւելեան անկիւնէն ուժգնօրէն առաջ տարին յարձակումը։ Իրիկուան ժամ 8ին ամբողջ բերդը գրաւուած էր։ Ցերեկ Կարմիր բլուրն ալ Ճապոններուն ձեռքը անցաւ առանց դժուարութեան։ Ռուսները որոնց հեռաձայնով ուղած կարծես թէ նոր զինուորները քիչ մը ուշ հասած էին, նոյն իրիկունը յուսահատական վերջին յարձակում կատարեցին։ Վեցերորդ յարձակումը դեկտ. 1ին կէս գիշերէն չորս ժամ ետքը սկսելով մինչեւ կէսօր տեւեց։ Ռուսները քանի անգամներ բաւական մօտեցան սարին գագաթը գրաւելու համար, սակայն դիմադրական կռիւներ ալ տեղի ունեցան։ Վերջապէս Ռուսները, մեծամեծ կորուստներու ենթարկուելէ ետքը, Անցէ-Զան եւ Իդէ-Զան քաշուեցան, վասն զի դիրքը Ճապոններուն անցաւ։ Այդ բլուրին գրաւումը շատ կարեւոր դէպք մը կը նկատուի, վասն զի ռուսական մարտանաւերը անկէ վերջը ուղղակի կրակի մը պիտի ենթարկուին։ Դիտուած որ Ռուսները նորէն կ'աշխատին նաւահանգիստին մուտքը գոց պահելու որ եւ է արգելքէ։ Անկէ կը հետեւցուի թէ ռուսական մարտանաւերը մտադիր են նոր ելք մը կատարելու։»

Պէրլին.—Գերմանիոյ նաւային սպայակոյտէն հրամանատար Հօֆման որ ծայր Արեւելք ղրկուած եւ ժամանակ մը Բորթ-Արթուր մնացած էր, Գերմանիա վերադարձաւ։ Քանի մը օրէն մանրամասն տեղեկագիր մը պիտի մատուցանէ Վիլհելմ կայսեր, որ Կարմիր Արծիւ պատուանշանին չորրորդ կարգը տուած է անոր։

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսական նոր շարժում մը.—Դէպ ի հարաւ.—Օեամա մարէշալին տեղեկագիրը.—Զանազան լուրեր։

Լոնտոն, 5 դեկտ.— Տէյլի Մէյլ այսառաւօտ իր թիւին մէջ սա հեռագիրը կը հրատարակէ Թոքիոյէն.— «Ազահիի Նիւ-Ջաւանկի թղթակիցը ստոյգ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ ռուսական յիսուն հազար նոր զինուորներ Կիրին ժամաներ են եւ հաւանական է որ քիչ ատենէն դէպ ի հարաւ երթան։ Կիրին 350 քիլոմէթր հեռու է Մուքտէնի հիւսիսային արեւելեան կողմէն։ Ճապոնական թղթակիցը չըսեր թէ այդ զինուորները ո՛ր կողմէն կուգան եւ թէ Վլատիվոսթօքի պահեստազօրքերէն են թէ ոչ։

Լոնտոն.—Թայմզ Թոքիոյէն սա հեռագիրը հրատարակեց իր երկրորդ տպագրութեան մէջ.—«Օեամա մարէշալը հետեւեալ տեղեկագիրը ղրկած է.—«Նոյեմ. 25ին մեր զօրախումբերէն մէկը յարձակեցաւ Ցուքիալուցէի ռուսական դիրքին վրայ, ուսկէ վանեց թշնամին։ Մաքիաչինկի մօտերն ալ տեղ մը գրաւեցինք։ Նոյեմ. 29ի առտուն ռուսական զօրախումբ մը, թնդանօթներով, երեւցաւ Սանքիացաւի եւ Լինչէբաւի մէջտեղը։ Այդ զօրախումբը յաջորդաբար նոր ոյժեր ստացաւ, որով կէսօրէն ետքը երեք-չորս վաշտերէ կը բաղկանար՝ ութ թնդանօթներով։ Մեր զօրախումբը առանելով որ իր թիւը բաղդատմամբ քիչ է, խոյս տալու համար անհաւասար ճակատամարտէ մը եւ գործողութեանց խարխալը քաշուեցաւ։» Այս տեղեկագիրը կը վերաբերի Սամաչի-Թաւշանի շրջակաները կատարուած գործողութեանց։»

Բեդերսպուրկ.— Քուրոբաթքին զօրավարին կողմէ դրուած արգելքին հակառակ՝ դէպ ի հարաւ ցորեն արտածելու մասին, Չինացիները մեծ քանակութեամբ ցորեն կը ղրկեն Լիաօ-Եանկ։

— Մուքտէնի մէջ հրդեհ մը մոխիր դարձուց Կարմիր Խաչի թիւ 5 ընդարձակ մթերանոցը։

— Թաւնկուզներու գործունէութիւնը սկսած է դանդաղիլ։

— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Ռէնէնքամփ զօրավարին հեծելազօրքերը միշտ կը նեղեն Ճապոնները եւ թող չեն տար որ դիրք մը գրաւեն։

Թոքիօ.— Մանչուրիոյ ճապոնական բանակատեղէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հինգշաբթի իրիկուն ռուսական հեծելազօրքեր յարձակում մը կատարեր են Մանչուանցաւ-Սէյանի դէմ, բայց անմիջապէս ետ մղուեր են։ Ուրբաթ առտու ռուսական հետեւակներ ու հեծելազօրքեր մօտեցեր են Հունկթիէլէյէթայցուի, բայց նորէն ետ մղուեր են։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ճապոնի խորհրդարանին մէջ.— Յայտարարութիւն մը.— Դրամանց դատարանը։

Լոնտոն, 5 դեկտ.— Թոքիոյէն հետեւեալը կը հաղորդեն Թայմզի.— «Ճապոնի Ներկայացուցչական Ժողովին մէջ կոմս Քացուրա եւ Պարոն Սոնէ բանախօսութիւններ արտասանեցին, յայտարարելով որ պատերազմը հաւանօրէն երկար ատեն պիտի շարունակէ եւ թէ այդ նպատակով անհրաժեշտ է պէտք եղած վարկերը քուէարկել։ Դիտելի է թէ Ճապոնի խորհրդարանական պատմութեան մէջ առաջին անգամը ըլլալով, երեսփոխանները ետ կեցան այն տեսակ հարցապնդումներէ որոնք կրնան շփոթեցնել նախարարները։

Բեդերսպուրկ. — Դրամանց բարձրագոյն դատարանը քննեց պահանջուած վերաքննութիւնը Վլատիվոսթօքի դրամանց դատարանին վճիռներուն դէմ՝ գերմանական Թեա շոգենաւին ընկղմելուն եւ անգլիական Արապիա շոգենաւին բեռնուածքին գրաւման մասին։ Թեայի տէրոջ՝ Պ. Տիրրիխսէնի փաստաբանը յայտարարեց թէ շոգենաւը թիւրիմացութեան մը հետեւանքով ընկղմած է։ Նաւապետը բաց ըլլալով որ իր բեռները Մաքիւ ձկան իւղէ կը բաղկանայ, ռուս սպան կարծեր է թէ ձուկ է եւ հետեւաբար պատերազմի արգիլեալ նիւթ։ Միւս կողմէ Վլատիվոսթօքի դրամանց դատարանը շոգենաւին ընկղմիլը արդարացուցած էր, նկատողութեան առնելով՝ այն իրողութիւնը թէ թշնամի երկրի մը հետ առեւտուր կ'ընէ, որով չէզոք նաւի իր հանգամանքը կորսնցուցած է։ Դրամանց բարձրագոյն դատարանը անարդար գտաւ շոգենաւին ընկղմիլը եւ բեկանեց Վլատիվոսթօքի դատարանին վճիռը։ Պ. Տիրրիխսէն որ դատավարութեանց ներկայ էր, մտադիր է 700,000 մարքի վնասուց հատուցում պահանջել։ Բարձրագոյն դատարանը նաեւ բեկանեց Արապիա շոգենաւին բեռներուն գրաւման վճիռը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 8 դեկտ.—Չէ-Ֆուէն առնուած լուրերու նայելով ռուսական Բերէզվիեր մարտանաւը այրեր է եւ Բոյիեսա ու Բոլթաւա մարտանաւերն ալ վնասուեր են։

— Շանկայէն լուր կ'առնուի թէ ռուսական արձակազէնները Լինչիբուի մէջ Ռէնէնքամփ զօրավարին դիմացը գտնուած Ճապոններէն հինգ հարիւր հոգի գերի բռներ են։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կայս. ուքազ մը կը հրատարակէ, որ կը հրամայէ երրորդ մաս մը կազմել Պալթիկի նաւատորմին համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Սենթրալ Նիւզի թէ Ճապոնները «203 մեթր» բլուրէն կը շարունակեն ռմբակոծել Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստը գտնուող ռուսական մարտանաւերը, թէ դեկտ. 7ին ճապոնական ռումբերը նոր վնասներ պատճառելով առաջին կարգի Բերէզվիեր ու Բոյեյսա զրահաւորները եւ Բալլատա զրահապատ-յածանաւը վնասուեր են եւ թէ հիւանդանոց-նաւի մը մօտեցող թնդանօթակիր մը ընկղմեր է, սակայն առաջնոյն վնաս մը չէ պատահեր։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.- Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Մանչուրիոյ ռուսական երկրորդ բանակին հրամանատար Կրիբէնպերկ զօրավարը հոն ժամանելով մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեր է։

ԼՈՆՏՈՆ — Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Վլատիվոսթօքի զօրաբանակէն անջատուած եւ Մանչուրիոյ ռուսական երկրորդ բանակը լրացնելու յատկացուած 35,000 զինուորներ դէպ ի արեւմուտք ճամբայ ելեր են։ Ատոնց առաջին մասը Չէնկ-Սուն ժամանելուն, դէպ ի հարաւ գացեր է Թիէ-Լինկի ուղղութեամբ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ստանտըրտի թէ «203 մեթր» բլուրէն Ճապոններուն արձակած ռումբերէն ռուսական Պաեան զրահապատ-յածանաւը ընկղմեր է. այդ նաւին հրամանատարը՝ գնդապետ Իվանով, հինգ սպայ ու չորս հարիւր նաւաստի զոհ եղեր են։ Ռուսական ուրիշ մարտանաւերն ալ որոնց անունները յայտնի չեն, դեկտ. 6ի ռմբակոծումին ատեն վնասուեր են։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Սախարով զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին.— «Նոյեմ. 5ին որ եւ է տեղեկագիր չստացայ թշնամիին հետ ընդհարումներ կատարուած ըլլալու մասին։ Մեր զինուորները պատսպարուած տեղեր կը գտնուին եւ ձմեռուան հագուստ ու տաք ուտելիք ունին, որով ցուրտէն, մանաւանդ գիշերները, չեն նեղուիր։ Մեզմէ ոչ ոք մեռած է ցուրտին ազդեցութենէն։ Մեր զինուորներուն բարոյական վիճակը գոհացուցիչ է։»

—Սախարով զօրավարը դեկտ. 7 թուականով կը հեռագրէ.— «Ճապոնները երէկ, յարձակեցան Զաւնկուլէնի կիրճին հարաւային կողմը գտնուած գիւղի մը վրայ։ Դեկտ. 7ի գիշերը հանգիստ անցաւ։»

—Պիրժևվիա Վիեդոմոստի Մուքտէնէն սա հեռագիրը ստացած է դեկտ. 6 թուականով.—«Երկու հակառակորդ բանակներուն յառաջապահներուն միջեւ նորէն սկսաւ ռմբակոծութիւնը բուռն կերպով։ Ընդհանուր ճակատամարտ մը առայժմ յուսալի չէ նկատուիր։ Ին-Քէաւի նաւահանգիստն ալ սկսած է ռմբակոծուիլ։ Առջի օրը ձերբակալուեցաւ Չինացի մը որ հինգ հարիւր բուտ Պիքֆորտ թել կը փոխադրէր։ Այդ թելը կը գործածուի զանազան տեղեր քանդելու համար։

ԹՈՔԻՕ.—Ռուիթէր կը ծանուցանէ թէ Ճապոնները երէկ գրաւեր են Բորթ-Արթուրի մօտ Բօղաքա բլուրը եւ թէ ռուսական Պաեան յածանաւը նաւահանգիստին մէջ խրեր է։

ԹԱՆՃԷՐ.— Ռուսիոյ կամաւոր նաւատորմէն Տերեքր յածանաւը, երկու թորփիլածաւ եւ Օսեան փոխադրանաւը, այսօր, ճամբայ ելան դէպ ի Ալժէրիա։

ՄԱԼԹԱ.— Ռուսական Իզումրուտ յածանաւը Մալթայի նաւահանգիստը եկաւ եւ ջուր առաւ ռուսական նաւատորմին համար որ բացը կեցած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանչուրիոյ ռուսական բանակատեղէն հետեւեալը կը հեռագրեն Ռուիթէրի.— «Բուտիլովի բլուրին վրայ եւ Լինչիբաւի մէջ զետեղուած թնդանօթները ամէն օր կրակ կ'ընեն թշնամիին դիրքերուն վրայ։ Ռէնէնքամփ զօրավարը, վերջին ճակատամարտներէն ի վեր, թշնամիին հետ նոր ընդհարում մը չէ ունեցած։ Ռուսական կամաւոր որսորդ զինուորները գիշերները կ'անցնին թշնամիին գիծերը եւ զգալի կերպով կը նեղեն զայն։ Երբեմն օդը կը հանեն թշնամիին գրաւած տուները եւ երբեմն ալ անակնկալ ու խուճապ կը պատճառեն թշնամիին բանակին մէջ։ Վերջին ճակատամարտներուն մէջ Ճապոնները, իրենց սովորութեան հակառակ, շատ մը մեռելներ թողուցին։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Վոլկովի երկրորդ զօրաբանակը եւ Թերէքի Խազախները զէնքի տակ կոչուեցան կայս. ուքազով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բորթ-Արթուրի ռուսական պահակազօրքը շատ տկարացած կ'երեւայ։ Զինուորներուն նուաղութիւնը անհերքելի է։

ՉԷ-ՖՈՒ.—Ճապոնները կը պատրաստուին նոր յարձակում մը կատարել Բորթ-Արթուրի դէմ։ Այդ յարձակումը նախորդներէն աւելի սոսկալի պիտի ըլլայ։ Այս անգամ Ճապոնները կը յուսան թէ վճռական յաջողութիւն մը պիտի կրնան ձեռք բերել։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Քուրոբաթքին զօրավարը միշտ նոր զինուոր կը ստանայ։ Բ. զօրաբանակը քիչ ատենէն ամբողջացած պիտի ըլլայ Մուքտէնի առջեւ։ Թնդանօթներու ժամանումն ալ կը շարունակէ, որով Քուրոբաթքին զօրավարը քիչ ատենէն իր տրամադրութեանը տակ պիտի ունենայ հազար ութ հարիւր թնդանօթ։

ԹՈՔԻՕ.— Ին-Քէաւի նաւահանգիստը որ Ճապոններուն պարէնաւորման կեդրոնն է, սառիլ կը սկսի որով Ճապոնները կը փութացնեն զինուորի, ուտեստի եւ ռազմամթերքի առաքումը։

ԲԱՐԻԶ.—Թոքիոյէն կը ծանուցուի թէ մեծ գայթակղութիւն մը երեւան ելած է։ Ճապոնի նախարարապետին եղբայրը՝ թշնամական գործողութեանց սկսելէն մէկ քանի շաբաթ առաջ 120,000 թոնօ հանքածուխ յանձներ է Բորթ Արթուրի իշխանութեանց։ Ցանցաւորը ձերբակալուեցաւ եւ մահուան դատապարտուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բորթ-Արթուրը պաշարող ճապոնական բանակին հրամանատար Նոժի զօրավարը բերդաքաղաքին վիճակը յուսահատական կը նկատէ։ Չափազանց յոգնութիւն եւ ակարացած պաշտպան զօրքերը չպիտի կրնան դիմադրել իր կատարելիք նոր յարձակումին, եւ հետեւաբար զօրավարը կը յուսայ մէկ քանի օրէն գրաւել քաղաքը։

ԲԱՐԻԶ.—Նոր զինադադար մը կնքուեցաւ Բորթ-Արթուրի մէջ, մեռելները թաղելու համար։

—Ճապոնները երեք կարեւոր դիրքեր գրաւեցին Բորթ Արթուրի մէջ։

—Ֆրանսայի Ծերակոյտը ընդունեց Անգլօ-ֆրանսական պայմանագրութիւնը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ թագաւորը կացութեան վրայ խորհրդակցեցաւ մէկ քանի քաղաքական անձնաւորութեանց հետ, բայց դեռ ո եւ է մէկուն պաշտօն չյանձնեց դահլիճը կազմելու։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Գերման պահակախումբի մը կրած գիշերային յարձակումը.— Ըմբոստներուն գործած վայրագութիւններ։

Պէրլին, 5 դեկտ.— Ստալի մը հրամանատարութեան տակ գտնուող պահակախումբ մը, որ Ռամմանսդրիֆթէն Վարմպատ կ'երթար, գիշերանց յարձակման ենթարկուեր է։ Յայտնի չէ թէ ի՛նչ վիճակի մատնուեր է։ Յարձակման լուրը Ռամմանսդրիֆթ հասեր է Նոյեմ. 25ին, հեծելազօրքերու կողմէ, որոնք յաջողած էին խոյս տալ։ Քիթմանսհօփէն կը հեռագրեն թէ Մարէնգօ, 300 հրացաններով, Գրօսբին վրայ յարձակեր է Նոյեմ. 28ին, Վարմպատի մէջ։ Յարձակումը ետ մղուեր է, զգալի կորուստներ պատճառելով թշնամիին։ Տասներեք հոգի սպաննուեր են։ Դեկտ. 1ին, Կոպապիի կայարանին մէջ, 38 ձի եւ 2 եզ գողցուեր են, հաւանաբար Հէրրէրօներուն կողմէ։ Բոյեթրյեն կը հեռագրեն թէ, Ուբինկմանի մօտ, այրեր ու աղաք վայրագ խոշտանգումներու ենթարկուեր են Ուիթպոյներուն եւ Հօթէնթօներու կողմէ։ Նամակիներ խոշտանգուեր են։ Հօկամեպէրի մէջ, բազմաթիւ ագարակապաններ սպաննուեր են իրենց աղջկանց հետ՝ Հօթէնթօներու կողմէ։ Այդ զոհերուն թիւը կը հասնի 15 ի։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Իրաւարարական դաշնագիր մը Մ. Նահանգաց եւ Անգլիոյ միջեւ.—Բանակցութիւններ Մ. Նահանգաց եւ Սպանիոյ միջեւ։

Բարիզ 5 դեկտ. — Անգլօ-ամերիկեան իրաւարարական դաշնագրութեան բանակցութիւնները կը շարունակեն գոհացուցիչ կերպով, Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի եւ անգլիական դեսպանին միջեւ։ Այդ դաշնագրութիւնը սկզբունքով չի տարբերիր ֆրանքօ-ամերիկեան իրաւարարական դաշնագրէն։ Նախագիծը միայն փոխուած է, որ յարաբերութիւններ կան Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց ժողովուրդներուն համակրութեան նկատմամբ։ Գալով սպանօ-ամերիկեան իրաւարարական դաշնագիր մը կնքման, սկզբնական ծրագիր մը խմբագրած են, որ սպանիական կառավարութեան հաւանութեան պիտի ենթարկուի։

ՌՈՒՍԻԱ

Ներքին գործերու վիճակը.— Թոյլտուութիւններ.— Հացկերոյթ մը.—Որոշում մը։

Բեդերսպուրկ, 5 դեկտ. — Ներքին գործոց նախարարը, երէկ, ընդունեց Թվէրի համայնքին պատուիրակները, պաշտօնազուրկ եղած իր նախորդին՝ Պ. Բլէվէի կողմէ։ Հովաքի մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ Սվիաթօբոլք-Միրսքի իշխանը արտօներ է Նահանգային Խորհուրդներու նոր կոյտակցութիւններուն մէկ գումարումը Թվէրի մէջ, յառաջիկայ յունուարին կամ փետրուարին։ Այս որոշումը եւ Ֆինլանտայի Նահանգային Ժողովին անդամներուն տրուած թոյլտուութիւնը՝ իրենց երկիրը դառնալու մասին, լաւ ազդեցութիւն մը առաջ բերին Ռուսիոյ մէջ։ Ներքին գործոց նախարարը վերադարձի հրաման տուած է վարչական միջոցաւ աքսորուած բազմաթիւ անձերու։ Ատոնց մէջ, թիւով 80, կան գրագէտներ, բրոֆէսէօրներ, ուսանողներ եւ արհեստագէտներ։

—Երէկ, հացկերոյթ մը տրուեցաւ Մոսքուայի մէջ, ուր մաս առեր են 450 փաստաբան, բժիշկ եւ լրագրող։ Քանի մը բանախօսութիւններ արտասանուեցան։ Որոշում մը ընդունուեցաւ, որուն համաձայն, հաւանութիւն կը յայտնուի Նահանգային Խորհուրդներու ներկայացուցիչներու տուած որոշումներուն։ Ներքին գործոց նախարարին պիտի հաղորդուի այդ որոշումը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ծովային նախարարին տեղեկագիրը.—Մ. Նահանգաց նաւային ուժը։

Ուաշինկթըն, 5 դեկտ. — Ծովային նախարար Պ. Մորթըն կը հաւաստէ իր տեղեկագրին մէջ թէ ո եւ է ազգ, վերջին մէկ տարուան միջոցին, Մ. Նահանգաց չափ մարտանաւ չէ շինած։ Ծովային պաշտօնատան նաւաշինարանը աւելի քան երբեք ծանրաբեռնուած է, թէեւ բաւարար կերպով չի համապատասխաներ նաւային Խորհուրդին կողմէ նաւային շինութեանց մասին պատրաստուած ծրագրին։ Նոր մարտանաւերը միւս ազգերու պատերազմական նաւերուն հետ նպաստաւոր կերպով կրնան բաղդատուիլ։ Ծովային նախարարը սապէս կը գրէ իր տեղեկագրին մէջ. «Այնպիսի նաւատորմի մը պէտք ունինք, որուն վրայ ոչ մէկ ազգ համարձակի յարձակելու։ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմին տուած դասերը նոյն են Սպանիոյ հետ մղուած պատերազմին դասերուն։ Մեծ չափով թնդանօթներու ամբողջութիւնը եւ թնդանօթաձգութեանց ուժգնութիւնը տակաւին միակ եւ ամենէն կարեւոր ազդակները կը ձեւացնեն նաւային պատերազմին։ Զրահաւորին ատենը չէ անցած դեռ. աւելի թեթեւ նաւերը կոչուած են երկրորդական դեր մը կատարելու։» Ծովային նախարարը կ'առաջարկէ դեր-ծովակալներ անուանել։ Խաղաղականի ամերիկեան ջուրերուն մէջ դեր-ծովակալի մը բացակայութիւնը կը նորոգէ Մ. Նահանգները վճռական պարտականութեան մէջ պատերազմական գործողութիւն մը յանձնել դեր-ծովակալ աստիճանով։ Վերջապէս ծովային նախարարը փափաք կը յայտնէ որ հրամանատարութեան գործը հասակով տարէց սպաներու յանձնուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ.— Պարսից Շահը եւ բոլոր օտար վեհապետները Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Վեհ. Սուլթանին։

—Բոլոր Նախարարները այսօր կայս. Պալատ պիտի երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

—Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը հեռագրով կայս. գոհունակութիւնը հաղորդեց Եգիպտոսի Խտիւին, Մեքքէի Էմիրին, Պուլկարիոյ իշխանին, կուսակալներուն, Սամոսի իշխանին, զօրաբանակաց հրամանատարներուն, օտար երկիրներ գտնուող օսմ. դեսպաններուն եւ գաւառներու հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերուն, որոնք Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած էին կայս. Պալատ։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները, Սեւ Լերան ու Պուլկարիոյ գործակատարները, Օսմ. Պանքայի, Քրէտի Լիոնէի, Ռէժիի, Հանրային Պարտքի վարչութեան եւ Ռումէլիի ու Անատոլի երկաթուղիներուն Տնօրէնները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։ Ատոնք սենեկապետ Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ ամէնքն ալ ընդունուեցան կայս. մեծարանաց։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երէկ, «մէնզիլ բէօլ» շոգենաւէն ու սիկառէթ բաշխուեցան Պայրամի առթիւ նաւին ներկայ գտնուող բոլոր զինուորներուն, սաուրական-զինուորներուն, սարիկաններուն եւ թաղապետութեան բարապաններուն. նաեւ շոգեշէնէն բաշխուեցաւ կ. Պոլսոյ բոլոր զօրանոցներու զինուորներուն։

—Տօլմա Պաղչէի Պալատան մէջ Պայրամի շնորհաւորական արարողութիւնները կատարուած պահուն, Պալատան եզերքը կարգով կեցած էին նաւահանգիստի վերատեսչութեան եւ ծովային սահմանակալութեան շոգենաւակները եւ մակոյկները։

—Երէկ բոլոր կայս. շոգենաւերը, մարտանաւերը, Մախսուսէի, Շիրքէթի եւ Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը, օտար դեսպանատանց պահականաւերը եւ առեւտրական օտար շոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին Պայրամի առթիւ։

—Տոլմա Պաղչէի Պալատան մէջ կատարուած շնորհաւորական արարողութիւններու պահուն պաշտօնատարներէ ոմանք արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Շնորհաւորական արարողութիւնները դիտելու համար ներկայ էին Իտալիոյ դեսպանը, կինը, դուստրը եւ քեռին, Սերպիոյ դեսպանը, Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը եւ կինը, Ռուսիոյ դեսպանին եղբայրը՝ Պ. Նիքոլա Զինովիէվ եւ դեսպանատանց պաշտօնեաներէ ոմանք։ Ատոնք արարողապետ Իպրահիմ փաշայի միջոցաւ ընդունուեցան կայս. մեծարանաց։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն դրամական պարգեւներ բաշխուեցան կայս. նուագածուներու եւ զինուորական նուագածուներու խումբերուն որոնք Պայրամի առթիւ նուագեցին Կայս. Պալատան շրջակայքը։

ԱՌԱՋԻՆ ՖԼԻՐԻԳԻ աստիճան արուեցաւ կայս. թիկնապահ, թորփիլանաւերու յանձնաժողովին նախագահ, արհեստագործական գունդին հրամանատար եւ օսմ. նաւատորմին քննիչ Անսէա փաշայի։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալ Րէշիտ փաշա ընդհանուր ամաթոզեակներու յատկացուած գումարէն երկու հազար ոսկի տուեալ ղրկած ըլլալով, կեդրոնական բարձրագոյն յանձնաժողովը շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց անոր։

ԲԷՐԹԷՎ ՊԷՅ.—Կ. Պոլիս հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ իբրեւ օսմ. զինուորական կցորդ Մանչուրիոյ Արեւելք ղրկուած գնդապետ Բէրթէվ պէյ Տոկիօ ժամաներ է։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Գոնիայէն կը հեռագրեն թէ Գոնիա-Էրէյլիի գիծին վրայ ամէն տեսակ արմտիքներու փոխադրութիւնը սկսած է եւ թէ Կ. Պոլիս-Գոնիայի գիծին վրայ ալ հողային բերքերու փոխադրութիւնը մեծ դիւրութեամբ կը կատարուի։ Գոնիայէն եկած եւ արմտիք բեռցած կառախումբերուն մէկ մասը Տէրինճէի նաւահանգիստը կեցնելով, անոնց բեռները շոգենաւերը կը փոխադրուին։ Ուղղակի Հայտար Փաշա ժամանող այդ կարգի կառախումբերուն թիւն ալ օր օրի կ'աւելնայ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Չէրնօպիֆ անուն աւազակին ընկերներէն եւ Ճումայի Պալայի Համզալար գիւղէն Նաւանջօ Կաւչօ եւ Սթոյչօ Նաւանջօ անուն աւազակները, անցեալ օր, ձերբակալուեր են կայս. զինուորներու կողմէն։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ լրագիրները կը գրեն թէ երկաթուղիի կառախումբերու երթեւեկութեանց ժամանակացոյցին նկատմամբ եղած առժամեայ փոփոխութիւնները ջնջուեր են, վասն զի չէին ներեր Վեհ. Սուլթանին կատարելագործ վերահաստատուեցան տնօրէնութիւնը եւ բարեկարգութիւնը։ Եւրոպայէն եկող կառախումբերը, այդ փոփոխութեանց համաձայն, գիշեր մը Ակիւպ կը մնային եւ հետեւեալ օրը Սէլանիկ կը ժամանէին։ Այդ առժամեայ դրութիւնը այլ եւս ջնջուեցաւ։ Եւրոպական կառախումբերը առաւօտ Զիպէֆչիէն ճամբայ կ'ելլեն, առաջուան պէս, գիշերուան ժամ 5ին Սէլանիկ հասնիլ սկսած են, ուրբաթ իրիկուընէ ի վեր։ Եւրոպական թղթատարն ալ առաւօտ կանուխ կը ցրուի։

— Սէլանիկի առեւտրական ատեանը տեղեկագիր մը ղրկած էր մաքսային վերատեսչութեան' կարգ մը միջոցներ ցոյց տալով, քաղաքին առեւտրական գործառնութիւնները եւ փոխանակութիւնները դիւրացնելու։ Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա պատասխանելով ծանուցեր է Սէլանիկի առեւտրական ատեանին թէ այդ տեղեկագիրը յանձնուած է ձեռնհաս պաշտօնատունին նկատառմանը։

Տ'ԱՐՆՈՒ ԿՈՄՍԸ, Հանրային Պարտուց վարչութեան Թաղեալ հասոյթներու Տնօրէնը, երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Շեմէնտէֆէրով։ Ֆրանսայի դեսպանատան խորհրդական Պ. Պօարթ Սիրքէճիի կայարանը երթալով, բարի գալուստ մաղթեց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ.— Երէկ ծանուցուեցաւ թէ Շիրքէթի վարչութիւնը 47 ու 48 շոգենաւերուն նման' նոյնինքն տոնիւր երկու շոգենաւեր յանձնարարած է Կլասգօյի Ֆէյրֆիլտ գործարանին։ Իգտամ կ'իմանայ թէ Շիրքէթի վարչութիւնը միեւնոյն գործարանին հետ բանակցութեան մէջ է միեւնոյն ձեւով' ուրիշ չորս շոգենաւեր ալ շինել տալու համար' իւրաքանչիւրը 125էն 130 սաց երկայնութեամբ։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵՏԱՔՍ.— Նիքօլաիտի էֆ. անուն անձ մը, տեղեկագիր մը մատուցանելով հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, արտօնութիւն խնդրեց ծառի կեղեւներէ արհեստական մետաքսի պատրաստութեան համար գործարան մը հաստատելու' մէկ միլիոն ֆր.ի չահաբաժին հրապարակ հանելով։ Նոյն նախարարութիւնը նկատողութեան առած է այդ տեղեկագիրը։

ՁԵՂՉՈՒՄ ՄԸ.— Պրուսայի կուսակալը անձամբ քննութեան ձեռնարկած է դրամական զեղծումի մը մասին։ Նախկին 1317 տարւոյն Օսմ. Պանքային եւ Պրուսայի կառավարական սնտուկին միջեւ եղած հաշուեփնդումին մէջ 82,952 ղրուշի բաց մը անհետացած ըլլալով, այդ թուականին քննութեան ձեռնարկուած էր, սակայն չէր աւարտած եւ խնդիրը մինչեւ հիմա երեսի վրայ կը մնար։ Կուսակալը հիմա հարկ եղածը պիտի գործադրէ։

ԳՈՆԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ տօնէ օրուընէ ի վեր առատ ձիւն կը տեղայ քաղաքին մէջ ու շրջակաները, մեծ դժուարութիւն պատճառելով երկրագործներուն, վասն զի կանուխէն ձիւն տեղալով, երբ հողը երկար ատեն ձիւնի տակ մնայ, հողային բերքերուն մեծապէս կը վնասէ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆ.— Յունարէն Բրոոսու լրագիրը մասնաւոր յօդուած մը հրատարակելով կը հրաւիրէ օսմ. հպատակ բոլոր Յոյները որ օսմաներէն ուսանին, ինչ որ անհրաժեշտ է առեւտրական եւ ուրիշ գործառնութիւններու համար։ Նոյն թերթը կը յայտնէ թէ հելլէն կառավարութիւնը այդ լեզուին նկատողութեան առնելով նախնական վարժարաններու մէկ քանիին մէջ ալ օսմաներէնի դասախօսութիւն հաստատած է։

ՊՈՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Սուէզի ջրանցքին վարչական խորհուրդը որոշեր է Պոր-Սայիտի նաւահանգիստը մաքրելով ու խորցնելով Աղեքսանդրիոյ նման առեւտրական մեծ կեդրոնի մը վերածել։ Պոր-Սայիտի նաւահանգիստին խորութիւնը տասը մէթրի պիտի վերածուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ելմտական պաշտօնատունին մէջ մարդահամարի մասնաւոր ճիւղ մը հաստատուեցաւ։ Առաջ ծախքին համար եգիպտական հինգ հազար ոսկի սահմանուեցաւ 1905 տարուան ելմտացոյցին մէջ։

Ս. ԷԿԶԱՐՔԸ.— Պուլկարաց Ս. Էկզարքը տակաւին չէ ապաքինած իր վերջին հիւանդութենէն։ Բժիշկները ժամանակի մը համար բացօդեայ հանգիստ յանձնարարած են։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Տրոյխ մարզարան-մարմնամարզը յառաջիկայ երեքշաբթի օր Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ։ Նոյն օրը գերմանական դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Տրոյխի սպաներուն եւ ուսանողներուն, եւ ապա ընդունելութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։ Չորեքշաբթի գիշեր հացկերոյթ մը պիտի տրուի ընդհանուր հիւպատոս Պ. Շթայֆէնսանդի բնակարանին մէջ եւ հինգշաբթի օր' թատերական ներկայացում մը եւ պարահանդէս մը տեղի պիտի ունենան Թեւթոնիայի սրահին մէջ։ Սպաները եւ ուսանողները' ուրբաթ օր Սելամլըքի արարողութեան ներկայ պիտի գտնուին եւ շաբաթ օր պիտի մեկնին։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ թերմաւէյի ճամբուն վրայ սափրիչ Քանաքօթի տղան' տանը մէջ լուցկիով խաղցած պահուն, բազմոց մը բռնկեցաւ եւ բաւական այրեցան, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել։

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷԻ մէջ Բուրգիէ անուն կին մը, երէկ, կառախումբէն վար իջնալու ատեն, սխալ շարժումով մը վար ինկաւ եւ գլխէն վիրաւորուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԷՋ.— Տարտանէլէն մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երէկ գիշեր հրդեհ ծագեր է իսլամական Քալէ-Սուլթանիէ թաղը եւ երկու քարուկիր տուներ այրեր են։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիին 47րդ շաբաթուան (նոյեմ. 19էն 25, Ն. Տ.) հասոյթները իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար սապէս եղած են.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլօմէթր) 12,741 ֆր. Նախորդ տարիէն 1251 աւելի եւ միւս շաբաթներէն 207 պակաս։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլօմէթր) 10,515, նախորդ տարիէն 5996 աւելի եւ միւս շաբաթներէն ալ 547։

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՔ ՈՐԴԻՔ լուսանկարիչները որոնք երկու քսանէն աւելի տարիէ ի վեր իրենց լուսանկարներուն գեղեցկութեամբը հանրութեան համակրութիւնը վաստկած են, այս անգամ իրենց արուեստանոցը Բերայի Լատինաց Սանթօ-Մարիա եկեղեցիին դիմացը անմիջապէս կից նորակառոյց շէնքին մէջ փոխադրած են, ուր ամէն ինչ արուեստին պահանջած պայմաններուն համաձայն յարդարուած ըլլալով' տարակոյս չկայ որ յաճախորդները շատ գոհ պիտի մնան։ Արդէն ալ ով կ'ուրանայ որ Ապտուլլահ Եղբարք որդիք, իրենց սկսած օրէն, Պոլսոյ մէջ լուսանկարը նոր եւ հրապուրիչ երեւոյթ մը առած է։ Եւրոպական արուեստին վերջին կատարելութիւնները լոյսին եւ ստուերին նուրբ խաղերը եւ անոնց նորաձեւ բաժանումները, դիրքերու նորաձեւ եւ արտայայտիչ գեղեցկութիւնները փայլուն կերպով կը ցոլան իրենց նկարներուն մէջ։ Կը մաղթենք որ իրենց ջանքերը գնահատուելով ժողովրդեան կողմէն, ա'լ աւելի յառաջդիմեն այս նուրբ արուեստին մէջ, եւ պատիւ բերեն իրենց հայրենիքին։ Այս առթիւ պէտք կը զգանք յիշեցնելու թէ շատերը դեռ այնպէս կը կարծեն որ «Ապտուլլահ եղբարք» վաղեմի լուսանկարչատան մէջ կ'աշխատին Ապտուլլահ եղբարք որդիք։ Այդ լուսանկարչատան մէջ Ապտուլլահներէն ո'չ ոք կայ եւ ոչ իսկ ներկայացուցիչ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը Պայրամի տօնը շնորհաւորելու համար, ինչպէս գրած էինք երէկ, իր հետ ունենալով դիւանապետ Արիս էֆ. Ֆէնձեան, Կայս. Պալատ գնաց եւ Ա. Սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ իր եւ իր հասարակութեան շնորհաւորական եւ հաւատարմական զգացումները արտայայտող ուղերձ մը մատոյց յառաջ Կայս. Գահոյից։ Ն. Բարձրապատուութիւնը վերադառնալով հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութիւնը եւ Կայս. բարեւները առ Ս. Պատրիարքն' որ կրկին ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր առողջութեան համար։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելեց Ա. Քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի, Բ. Քարտուղար Բարձր. Իզզէթ փաշայի, Արարողապետ Բարձր. Իպրահիմ փաշայի եւ Պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն։ Ն. Սրբազնութիւնը ապա այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Սպարապետ Բարձր. Ռըզա փաշայի եւ Նիշան Թաշի եւ Պէշիքթաշի կողմերը բնակող նախարարաց եւ աւագանւոյ։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելեց նոյնպէս Դատական գործոց Բարձր. Նախարարին, Ներքին գործոց Բարձր. Նախարարին, պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահին, Թնդանօթի վերատեսուչ Բարձր. Զէքի փաշայի, Ծովային Բարձր. Նախարարին, Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Բարձր. Զիյա եւ քաղաքապետ Բարձր. Ռըտուան փաշաներուն։ Այսօր ալ կը շարունակէ իր այցելութիւնը պետական միւս աւագանիներուն։ Ս. Պատրիարքը Պոլիս գտնուող պաշտօնատարներէ շատին, ինչպէս նաեւ գաւառական կուսակալներու շնորհաւորական քարտեր եւ նամակներ ղրկած է։

*** Տ. Բարթուղիմէոս Արքեպիսկ. Չամչեան, Տ. Մեսրոպ Արքեպ. Սուքիասեան, Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան երէկ Կայս. Պալատ երթալով, Պայրամի տօնին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յառաջ Կայս. Գահոյից։ Նոյն այցելութիւններ տուին նաեւ նախարարներուն եւ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն։

— Ազգ. Հիւանդանոցի կողմէ տրուելիք տարեկան նուագահանդէսին հարկ եղած արտօնութիւնը ստանալու համար, Պատրիարքարանի կողմէ դիմում եղած է պատկանեալ իշխանութեան։ Սոյն նուագահանդէսը արդիւնաւոր ընելու համար կը լսենք թէ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան պիտի ստանձնէ նախագահութիւնը յանձնաժողովին' որ պաշտօնական հրամանագիրը ձեռք բերուելէն վերջը պիտի կազմուի եւ պիտի ձեռնարկէ գործի։

— Արտաքին Առաջնորդարանին միջոցաւ Տ. Պետրոս քհ. մեղադրագիր մը ղրկած է Պատրիարքարան, խնդրելով որ բաւ համարուի իրեն արուած պատիժը։ Կրօն. Ժողովը ատկէ առաջ փիլոնազրկութեան ենթարկած էր յիշեալ քահանան, պարզէն պատիժ մը կատարած ըլլալուն համար։

— Խարբերդի Կրօն. եւ Քաղ. Ժողովները օրինական շրջանը աւարտած ըլլալով, Գաւառ. Ժողովոյ կողմէ այս երկու Ժողովները վերակազմուեր եւ հաստատութիւնը խնդրուեր է Պատրիարքարանէն։ Կրօն. Ժողովոյ անդամք են Տ. Գարեգին քհ. Վարդանեան, Տ. Աբրահամ քհ. Ռուբինեան, Տ. Վահան քհ. Պիլպիլեան, Տ. Յակոբ քհ. Բարխճեան։ Իսկ Քաղ. Ժողովոյ անդամք են Տէարք' Պետրոս Տասադեան, Մկրտիչ Տէր-Սահակեան, Եղիա Պոլլեկեան, Մեծրկ Փոլատեան, Պետրոս Կիւրճեան, Յովակիմ Ճաֆէրեան եւ Մամաս Յազըրգաթօրեան։

— Էտիրնէի մէջ երկար տարիներ ուսուցչութեամբ պարապող Ակնցի Սերովբէ էֆ. Պողեան, Պանտրմացիներուն խնդրանաց վրայ Պրուսա ղրկուեր է, Առաջնորդ Տ. Արշաւիր Եպս.էն քահանայ ձեռնադրուելու համար։

— Երուսաղէմէն կը տեղեկացնեն թէ վերջին օրերս Էտիրնէցի, Մալկարացի եւ Ռոտոսթոցի 25 ուխտաւորներ հասեր են, եւ այս կերպով ընդհանուր ուխտաւորաց թիւը 110է աւելի եղած է։

— Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս Եպս. Վիճակին անհանգիստ, կրթական եւ վարչական գործերու բարւոք ուղղութիւնը ապահովելու համար նորէն խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ իր առաջարկած առժամեայ Թաղ. Ժողովին անդամները հաստատուին, որպէս զի կարենայ պէտք եղածին ձեռնարկել։

— Նորլը-Գարաւի մէկ քանի թաղեցիներ, հանրագրով մը խնդրեր են Պատրիարքարանէ, որպէս զի քուէարկութեամբ Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրուի, սակայն Պատրիարքարանը զանազան պատճառներով պատշաճ դատած է առժամեայ մը անուանումը, որուն անդամոց անունները հրատարակած էինք երէկ։

— Գաթեմանեի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վ. Պալդեան խնդրած է Պատրիարքարանէ որ ձեռնհաս եւ կարող քահանայ մը ղրկուի Գաթեմանեի որուն պէտքը անհրաժեշտ է։

— Խասգիւղի քարոզիչ Տ. Տիրայր Վ., եւ Տ. Աբրահամ քհ., անցեալ օր Խասգիւղի Ցանոց եկեղեցին վարժարանները այցելելով, շնորհակալութիւն յայտնեցին Ս. Պատրիարքին կողմէ կիրակի օր Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին Պատարագի միջոցին ներկայ գտնուած ըլլալուն համար։ Տ. Տիրայր Վ. ապա Ցանոց վարժարանը այցելեց եւ վարժարանին ուսուցչութեան եւ ուսանողութեան կողմէ յարգալիր ընդունելութիւն մը գտնելով, մէկ դասախօսութեան ալ ներկայ գտնուեցաւ։

— Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, երէկ, Գալաթիոյ Արամեան վարժարանի Հոգաբարձութեան հրաւէրին վրայ, վարժարան գնաց եւ ամբողջ դասարանները դաս առ դաս այցելեց եւ հարցաքննեց աշակերտները։ Դուրեան Սրբազան վարժարանին մէջ տիրող կարգապահութեան եւ աղայոց ուսման մէջ ունեցած յառաջդիմութեան մասին իր գոհունակութիւնը յայտնեց թէ' Հոգաբարձութեան եւ թէ' վարժարանին Տնօրէն Նշան էֆ. Թօրոսեանի։

— Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Սապպաղեան երէկ ընկերակցութեամբ դիւանապետ Յովսէփ էֆ. Շէհիրեանի, Կայս. Պալատ երթալով Ա. Սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ յառաջ Կայս. Գահոյից մատոյց իր եւ իր հասարակութեան մաղթանքները եւ շնորհաւորութիւնները։ Այցելութիւն տուաւ Ա. Քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի, Բ. Քարտուղար Բարձր. Իզզէթ փաշայի եւ պալատական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

Կայս. Պալատէն մեկնելէ յետոյ, Տ. Պօղոս Ս. Պատրիարք այցելեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ Սպարապետին, նախարարաց եւ աւագանիներուն. եւ այսօր ալ կը շարունակէ իր այցելութիւնը բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն։

— Նիկոմիդիոյ ծանօթ ազգայիններէն Մ. Գասպար էֆ. Տ. Թադէոսեան Գասպարեանց, որ քանի մը տարիէ ի վեր կաթուածահար եղած էր, երէկ իր մանկանացուն կնքեր է 76 տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը պետական հաւատարիմ ծառայութեամբ' պատուած էր աստիճանով եւ պատուանշանով, ինչպէս նաեւ տեղւոյն Իտարէի Ժողովին եւ Առաջնորդարանի ժողովներուն արժանաւոր անդամակցութիւն ունեցած էր երկար տարիներ։ Այս լուրը երէկ հեռագրով ծանուցուած էր Բերայի աւագերէց Մկրտիչ Տ. Հօր, որ այդ առթիւ այսօր Նիկոմիդիա գնաց իր վաղեմի բարեկամին յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու, ինչպէս խնդրած էր հանգուցեալը իր կենդանութեան եւ կտակած իր զաւակներուն։ Հանգուցեալին զաւակներէն է Նիկոմիդիոյ քահանաներէն Տ. Աւետ Հայրը։ Իբրեւ Կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւոր, հանգուցեալը էջմիածին ուղեւորած էր' Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Սրբազանի հետ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 8 դեկտ.— Ռուսական նոր փոխառութիւնը փետրուարին շրջաբերութեան պիտի հանուի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Կրուիչ զօրավարը չընդունեց նոր նախարարութիւն մը կազմելու պաշտօնը։

ԲԱՐԻԶ.— Ծերակոյտը ընդունեց Անգլիոյ եւ Սպանիոյ հետ կնքուած դաշնադրութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը եւ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանը ստորագրեցին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուած իրաւարարական վերջնական պայմանագրութիւնը։

(Գործակալութեանց միւս հեռագիրները հրատարակուած են արդէն մեր Գիշերուան Հեռագիրներու բաժնին մէջ.— Մ. Խ).

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԷԼԿՐԱՏ, 8 դեկ.— Սերպիոյ նախարարական տագնապը սկզբունքով կրնայ աւարտած նկատուիլ։ Ահաւասիկ նոր նախարարութեան հաւանական ցանկը.— Սավա Կրուիչ զօրավարը' նախարարապետ, Պ. Պ. Բրոթիչ' ներքին գործոց, Բոշա' ելմտական, Նիքոլիչ' կրթական, Բաթիչ' պատերազմական եւ Ռատովանովիչ' առեւտրական եւ երկրագործական։ Այսու հանդերձ դեռ վերջնական բան մը չկայ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Ծերակոյտը վաւերացուց անգլօ-ֆրանսական պայմանագրութիւնը' Սիամի մասին։

ՀՌՈՄ.— Այս առաւօտ Պապը, իր յոբելեանին կատարելապէս ապաքինած, Ս. Պետրոսի մէջ տօնեց Անարատ Յղութեան յոբելեանը։ Պիոս Ժ. պատարագեց։ Բոլոր կարդինալները ներկայ էին։ Աստուածածնայ արձանին գլխուն վրայ դրուեցաւ ակնակուռ ոսկեղէն լուսապսակով զարդարուած պսակ մը' հաւատացեալներու կողմէ նուիրուած։ Շատ բազմութիւն կար։ Արարողութիւնը յոյժ փառաւոր էր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պ. ՍԻՎԼԹՕՆԻ ՄԱՀԸ

ԲԱՐԻԶ, 9 դեկտ.— Սէնի ազգայնական երեսփոխան Պ. Կապրիէլ Սիվլթօն որ անցեալները Երեսփ. Ժողովին մէջ ապտակեց Անտրէ զօրավարը, իր բնակարանին մէջ հեղձամահ գտնուեցաւ։ Նոյն դէպքին համար այսօր եղեռնադատ ատեանին պիտի ներկայանար։ Պ. Սիվլթօն ծնած էր 1864ին։ Համալսարանը ուսանած եւ Բաթրի Ֆրանսէզի անդամ էր։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԱՇԻՆՔԸ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ նախարարութիւնը միայն երկու ձայնի մեծամասնութիւն ունեցաւ։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՌՈՒՍ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐԸ ՔԱՆԴՈՒԱԾ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 դեկտ.— Այս իրիկուան Լոնտոն հասած պաշտօնական հեռագիրներ, զորս Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանատունը կը հաղորդէ, կը հաստատեն այն լուրը թէ Բորթ-Արթուրի ռուսական բոլոր մարտանաւերը խորտակուեր են։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ՃԱՊՈՆԻ ԲԱՆԱԿԸ

Ճաբոնական մեծ ազգայնական ամէն բան կանխատեսութեամբ եւ չափաւորութեամբ ու սառնասրտութեամբ կը կարգադրէ, ինչպէս որ թշնամիին առջեւ գտնուած զօրքերը անպակաս յաղթութիւնը ապահովուած ունենան իրենց առջեւ։ Ամէն բան Թօքիոյի մէջ կը պատրաստուի, եւ ամէն բանի մեծ խնամք կը տարուի։ Այսօր եկած լուր մը ցոյց կուտայ Ճաբոնին ճարպիկութիւնը եւ կանխատեսութիւնը։ Մուգտէնի առջեւ գտնուած ճաբոնական զօրաբանակները մինչեւ հիմա երկու պահեստի ուժեր ունին իրենց ետեւը պաշտպանութեան համար, մէկը' Քօրէայի եւ Եալու գետին վրայ, դէպ ի Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ, եւ երկրորդն ալ Լիաօ-Եանկի ատենը ճամբուն վրայ մինչեւ մանչուրիական երկաթուղին, որ ունի երկու նաւահանգիստ' մէկը Ինքէու' Նիուչուանկի առջեւ, եւ միւսը Տալնի' Բորթ Արթուրի համար եւ որ Թալիէնուանի ճամբով կ'երթայ Լիաօ-Եանկ եւ Մուգտէն։ Տալնիի նաւահանգիստը Բորթ-Արթուրը պաշարող բանակը հաղորդակցութեան մէջ դրած է Ճաբոնի հետ եւ զօրավար Նոճիի պահեստներուն կեդրոն կը ծառայէ։ Մուգտէնի առջեւ գտնուող Օեամայի բանակը Ինքէու-Նիուչուանկ-Լիաօ-Եանկ երկաթուղիի գիծերուն վրայ կը հանգչի, որովհետեւ Վիժու-Եալու-Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ-Մոթիէն-Լիաօ-Եանկ գիծը շատ խաչաձեւ գետիններու վրայ կը գտնուի, եւ այն կողմերէն խիստ կը դժուարանան ճաբոնական բանակին հաղորդակցութիւնները ռազմամթերքներու եւ պարէններու փոխադրութեան տեսակէտով։ Բայց Լիաօ գետը սովորաբար կը սառի, եւ այս պատճառաւ նաեւ Ինքէուի նաւահանգիստը նոյեմ.ի վերջերը կամ դեկտ.ի սկիզբը, եւ այսպէս նաւային հաղորդակցութիւնը կը դադրի մինչեւ մարտի վերջը։ Հետեւաբար պարէնները պիտի փոխադրուին գետին զուգահեռական ճամբէն սայլերով։ Արդ, չորս ամիս տեւող այս հաղորդակցութեանց խզումին դէմ փոխարինութիւն մը ըլլալու համար ճաբոնցի զինուորները պատերազմական գիծ մը պիտի շինեն Անթունկէն' Եալուի վրայ' մինչեւ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ, որ իր կարգին Քօրէայի կառավարութեան կողմէ վերջերս շինուած գիծին պիտի միանայ, ծովային հաղորդակցութիւնը ուրիշ կողմէ ալ' Սէուլի ճամբով բաց պահելու համար։

ԹՈՒՆԿՈՒԶՆԵՐԸ

Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Թունկուզները Խարպինէն մինչեւ Մուգտէնի մօտ 226 վերստ երկայնութեամբ երկաթուղիի գիծ մը օդը հաներ են։ Բարեբաղդաբար ճիշդ ժամանակին կեցած էր ուղեւորներու կառախումբ մը եւ գիծը նորոգուեցաւ։

ՌՈՒՍԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ

Օեամա մարէշալին բանակին կեդրոնէն սրտաշարժ պատմութիւն մը կը հեռագրուի Սթանտարտի.— Ցերեկ ատեն Ճաբոնները եւ գիշերը Ռուսները կը պաշտպանեն բլուր մը, որ խոշոր քարայր մը ունի իր կողին վրայ։ Երբ Ճաբոնցի պահակները վերջերս իրիկուան մը քաշուեցան' քաղաքավարական նամակով մը շիշ մը քոնեակ ձգեցին հոն։ Այդ նամակով կը գանգատէին թէ իրենց սիրելի բարեկամները' Ռուսները' շատ աղտոտ վիճակի մէջ կը ձգէին քարայրը, ինչ որ շատ վնասակար է երկու կողմերու ալ առողջութեան։ Ռուսները ուշադրութիւն ըրին, հասկնալով Ճաբոններուն գանգատին ճշմարտութիւնը, եւ հետեւեալ գիշերը աղէկ մը մաքրեցին քարայրը, բոթիլ մը ձգեցին եւ նաեւ քաղաքավարական նամակ մը որով կը գանգատէին թէ Ճաբոնները գէշ կերպով կը վարուէին ռուս գերիներուն հետ, եւ այս մասին բացատրութիւն մը կը խնդրէին։ Ճաբոնները պատասխանեցին գրով թէ ռուս գերիները շատ լաւ կը խնամուէին եւ իբրեւ ասոր ապացոյց' լուսանկարներ թողուցին որոնք կը ցուցնէին թէ ճաբոնցի զինուորները ինչպէս սիգարէթ եւ զովարար ըմպելիքներ կը մատուցանէին ռուս գերիներուն։ Այդ քարայրը այսպէս միջազգային նամակատուն մը կերպարանքը առած է հիմա, եւ նոր թղթակցութիւններու կը սպասուի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ճաբոնները նորէն խոշոր ծակեր բացին գետնին տակ պաշտպանուելու համար։ Բնաւ նշան չկայ թէ երկուստեք զինուորական որ եւ է յառաջխաղացում տեղի պիտի ունենայ։ Բայց այս գետնափոր նկուղներուն մէջ Ճաբոնները եւ Ռուսները ծայրայեղ ջղագրգիռ վիճակ մը ըմբռնեցեր են, որով հիւանդութիւնները շատցեր են անոնց մէջ, մանաւանդ ռուսական կեդրոնին եւ աջակողմին վրայ։

— Ճաբոնները այս պահուս իրենց բոլոր ուժերը կը հաւաքեն գերագոյն ճիգ մը ընելով Բորթ-Արթուրը գրաւելու համար։ Ամէն օր օգնական զինուոր, ռազմամթերք, պարէն, խոշոր թնդանօթ կը ստանան Տալնիէն։

*** Միքազա եւ Ազամի զրահաւորները, որոնք վնասուած էին, Սասէպոյի նաւահանգիստը ծով իջեցուեցան նորոգութեան աւարտելէն։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

Մոսկուայէն Սթանտարտի կը հեռագրեն թէ ռուս Խազախներու զօրաբաժին մը հրաման ընդունած է Աֆղանիստանի սահմանագլուխը համախմբուելու։ Ռուսիա վերջերս լրջօրէն սկսած է այդ կողմէն սպառնալիք մը ընել Անգլիոյ, որպէս զի իր ծովային շարժումներուն արգելք չյարուցանէ Մայրագոյն Արեւելքի համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 24 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	86	04
Ամէնէն բարձր գին	»	86	40
Ամէնէն վար գին	»	86	04
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	126	50
Ամէնէն բարձր գին	»	127	—
Ամէնէն վար գին	»	126	50

ԲԱՑՈՒՄ 26 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Գ.	85	85
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	126	12
Շիրքէթի Խայրիէ		90	—
Օսմանիէ		—	
Ռէժի		15	26
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		241	—
Տէրքոզ		252	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	07
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	40
» ժուիսանս		2	30
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		519	—
Թրանսվալ		105	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		292	50
» » » Բ		269	—
Լավրիոն		61	50
Անատոլու երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	55
» պարտաթուղթ		133	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Փարիզ » »	ֆր.	22	87 ½
» » » չէք	»	—	—
Պերլինի անտակոս չէք	մարք	19	45
Վիեննա չէք	ֆիօր.	21	79

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Իմբէրիալ	»	99	20
Քրէմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	—	—
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		87	93
Միացեալ պարտք	բաց.	87	12
	գոց.	87	—
Օսմանեան Պանքա		13	75
Թուրքական 1888-1889		92	—
Հելլենական 5 %		47	75
» Մոնոփոլ		48	25
Պուլկարական 1892		97	—
Եգիպտական Ունիֆիէ		104	75
Ճաբոնական %		74	75
Թրանսվալ		4	13
Չէրթըրտ		2	18
Փոխանակագին		25	32 ½

ԲԱՐԻԶ, 8 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	80
Միացեալ պարտամուրհակ բաց.	Ղրշ.	86	52
Միացեալ պարտամուրհակ գոց.	»	86	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	593	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	—
Օսմ. Ճագարաւան	»	475	—
Օսմ. Ռէժի	»	355	—
Բրէզօրեթ Թիւրք 4 %	»	500	—
Քրէտի Լիոնէ զուբոնը կտրած	»	1170	—
Իտալական Ռանդ	»	104	95
Սպանիական արտաքին	»	90	55
Աւստրիական	»	101	40
Թրանսվալ	»	108	—
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	65
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամագլուխ	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտամուրհակ	ֆր.	85	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	60
Անատ. երկթ. պարտամուրհակ	»	102	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՊՐԻՒՍԷԼ, 8 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք	87	75
Ռումէլի երկաթուղի	127	25

PHOENIX ASSURANCE L Cod
"ՖԻՆԻՔՍ"
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Ն. Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ասոր հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վճարուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքթորիա խան, Պանք Օթոմանի քով Ղալաթիա
Փոխ գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲԷՆ. ԱՐԻԿԵԱՆ ԺԻՎԱՆ ԹԻՔԻՆԵԱՆ
Էմին պէյ խան Ֆնտզլեան խան
45 [illegible]
17—50 Ա. ԷՆՖԻՒԼԵՐՃԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
398 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 398
ԽԱՆԻ ՏԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(մէյտ [illegible])

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիտակցական արհեստական ատամներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականին, դիմաց ձեւաւորութիւն, ըստ ատրիքի, ծամելու կարողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն։ Կը պատրաստէ նաեւ կատարելագործեալ ատամներու միջոցաւ ատամներու ցաւը առանց մաշեցման։ 42

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) բժիշկը կ'ընդունի։

3500 ՔՈՒԲՈՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՅԻՍՈՒՆ ԶԵՂՉ
ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՍՆՀԻՆԳ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ձմռան եղանակը սկսած ըլլալով արդէն, կը փութանք գործարանի գնէն հարիւրին 30 զեղչով ծախել 3500 քուբոն ձմռան կերպասներ, որոնք մեծաքանակ վաճառումէն աւելցած են եւ կը բաղկանան ֆրանսական եւ անգլիական լաւագոյն ապրանքներէ, վերարկուի, ամբողջ հագուստի եւ տաբատի շինելու։ Մեր յաճախորդները, որոնք նախորդ երկու ցուցադրութեանց առթին տեսն համոզուած դարձուցած են ընծայուած իրերուն առաւելութեանց մասին, այս անգամ ալ անշուշտ օգուտ պիտի քաղեն բացառիկ առիթէն։ Զեղչով վաճառում մը սկսած է այս կիրակի օրուընէ։ Գիները անփոփոխ են։ Վաճառատունը կը գտնուի Մահմուտ Փաշա փողոց, Եալաղ խան, Ապտուլ էֆ. խանի դիմաց եւ աղբիւրին քով։ Մեծ քանակ գնել ուզողները կըրնան դիմել Մեծ Միլլէթ խան, Ղալաթիա
60 9—25

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՐԹԵՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,
ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ, ԳԱԼԱԹԱ

Ցարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ սոյն վաճառատունը կը ծախէ Պրիւքսէլի գորգեր, Թիւլէ ընտիր վարագոյրներ, ալ եւ այլ տեսակ քօրնիշներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ' բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հոյլիներ, քօնսոլներ, պիւֆէներ, մանճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն տրամադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշարանի ամբողջական կարասիներ։ Օթեւանաւորութեան առաջնակարգ տուներ վարձու օթեւանար մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարասիներու յարդարման ուղղութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
29 ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ 45-50

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ՆՈՒՄԾ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Միւս Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մարմի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակի բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԸՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց, թիւ 4
30 44—50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եանի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաօք եւ Ռօտիգի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Բեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մօտա ճամբաէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12. Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Բրէմէզի, Թէվէքքիլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Ի. Ռօսէ, Պէօյիւքտէրէ ճամբաէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սօմմարիվա, Բէնտիք։
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրագըը խան, թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 10—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընթացք Հըլլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտնօ	1095	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	37[illegible]9	Սիրիօ	1735
Արիոսթօ	2277	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	[illegible]	35[illegible]7	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտու	372	Միլօ	1057	Սորրէնտօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրագօ	1713	Համպէր	595	Մուրիլլօ	[illegible]4[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	15[illegible]6
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իագօ	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2464	Իտահօ	5 49	Օհիօ	41[illegible]0	Թոլէտօ	1470
Քէյրօ	1371	Էլտորատօ	1820	Ճունօ	1060	Օնթարիօ	4036	Թորպէտօ	487
Քալիբսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	924	Քալինօ	1307	Պալէրմօ	687	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինկալօ	1828	Քովնօ	1700	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքաքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	1229	Վ. լէթուրն	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	Րուպլօ	1663	Եէտտօ	1350
Քլիօ	1697	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1443	Րոլլօ	1613	Զէրօ	120
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լոնտօ	319	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլլամի։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի։
Դալլօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, ամսոյս 20ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 27—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ
Ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1904 Նոյեմ. 25 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ԳՕՆԻԱ - ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կայարան		662 Ապր. և Ճմփ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	12 30
Գաշլըն խան		1 1
Չումրա		1 45
Արըգ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	ժմն.	3 13
	մկն.	3 28
Սիւալօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալանճա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու ժմն.	իրիկ.	6 20

ԴԱՐՁ Կայարան		621 Ապր. և Ճմփ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմն.	6 50
	մկն.	8 50
Ալանճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 1
Սիւալօվա		10 43
Գարաման	ժմն.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արըգ Էօրէն		12 24
Չումրա		1 —
Գաշլըն խան		1 36
Գոնիա ժմն.	իրիկ.	2 5

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՑԹԻԶ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տանը։ 16 43—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԺԱՄԱՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ
Դեկտ. 13ին Սիոֆաս, Մարսիլիայէն։
» 15ին Մինկրէլի, Անդրկովկասէն։
» 18ին Հոյնաճ, Անվէրսէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դեկտ. 30ին Սիոֆաս, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 15ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 48—50 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՖՐՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանեցող

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Վիրջինիան	10500	Ֆլորիտա	350
Արմէնեան	10500	[illegible]	350
Քէսթրիան	10500	[illegible]	300
Լանքաստրիան	9000	[illegible]	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	250
Ճօրճեան	8000	[illegible]	250
Գանատեան	8000	[illegible]	250
Սիպիրեան	8000	Լէօպոլ	200
[illegible]	5700	Մինիօ	90
Վալօնեան	3700	Օբօրթօ	80
Ֆլորիտեան	3700	Լիսպոն	8
[illegible]	3500		

Ապրանքի ընդունիքին կը խնդրուի բեռնատէրներէն ապրանքի [illegible] Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար [illegible] որոշել շոգենաւէն ծանուցումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյի վրայ [illegible]
12 28—50

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.Ը
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ
1903 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքն է Ֆր. 1,827,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 812,711 ապահովագրեալ ունի որք կը կազմեն Ընկերութիւնը, որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը ֆր. 27,670,882։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔԻ տիպերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է Ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տիպերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխառութիւններ երեք տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ տարեկան յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին նշանակելու առանձնաշնորհում, յետամնաց ապահովագինները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով, մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւունք կորսուած չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհանուր-Քննիչ գործակալաց
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթօլիխան
22—50 Ղալաթիա 22

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՑԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան շինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. եւ օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Անիկա օգտակար է հողի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 24 43—50

COMP RUSS
Navigation a Vapeur et ae Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Նոյեմբեր
Գշ. 23/6 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտու։ Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 25/8 Օտեսա ժամը 10ին առտու։
Ուր. 27/10 Մէթէլինս, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 17—50

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNAR
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօն
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	454
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Փավիա	294
Ուլթոնիա	8845	Քիբրիա	293
Ումպրիա	8128	Տիրիա	293
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	255
Սէրվիա	7392	[illegible]	218
Աուրանիա	7269	[illegible]	16

Դիմել առ ՃՈԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
18—50 Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1904 նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրիկ.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Քըրլըք	»	2	20
1	39	» Սաբունճը Բունար	»	1	38
2	33	» Ալայունտ	»	12	42
3	15	» Չէքիւրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իհսանիյէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլըկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	» Չայ	»	7	33
8	21	» Իսհագլու	»	6	40
8	45	» [illegible]	»	6	15
9	16	» Աք շէհիր	»	5	53
9	48	» Աղալը բէօյ	»	5	13
10	30	» Ջավունճու բէօյ	»	4	25
11	8	» Իլկըն	»	4	8
11	55	» Գատըն-խանը	»	3	9
12	50	» Սարայ-Էօնի	»	2	27
1	22	» Մէյտան	»	1	47
2	22	» Բունար-Գալա	»	12	42
3	—	ժմն. Գոնիա	մկն.	12	—
իրկն.				առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԳԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկ.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն.	11	—
1	44	» Աղ Պունար	»	10	18
2	24	» Ալփիւ Քէօյ	»	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարըքէօյ	»	8	1
4	58	» Պիչէր	»	7	4
5	35	» Սազիլէր	»	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Պօլաթլը	»	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմն. Էնկիւրիւ	մկն.	2	—
իրկն.				առտ.	

ԱԼԱՅՕՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու		ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
2	35	12	45	մկն. Ալայունտ ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմն. Քէօթահեա մկն.	1	40	11	4

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առտու		ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 423 Խառն Իրիկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Թ. 424 խառն		ԴԱՐՁ Թ. 422 խառն	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
5	17	6	47	մկն. Ատա-Բազար ժմն.	6	23	4	53
5	35	7	5	ժմն. Համիտիէ մկն.	6	5	7	35

"ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (206)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

ՍՊԱՆՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏՆԵՐԸ

—Կը ստէք... Ամբողջ յերիւրանք են ձեր խօսքերը...

—Ինչ կ'ըսէք... Որո՞ւն հաւատացնել կ'ուզէք թէ ձեզ պաշտող երիտասարդը չպիտի կրնար երեւան հանել ձեր գտնուած տեղը, եթէ երբեք ուզէր... Միթէ ես յաջողեցա՞յ այդ բանին մէջ...

—Չեմ գիտեր թէ ինչ շարժառիթով կը հալածէք զիս... Բայց թէ ճշմարիտ է ըսածնիդ, միշտ ձեր զաւկին մտադրութեանց արգելք պիտի ըլլամ, զորս այնքան անգամ ի դերեւ հանեցի եւ անգամ մըն ալ ի դերեւ պիտի հանեմ, շնորհիւ Աստուծոյ պաշտպանութեան։

Տղայ ական չեշտով մը պատասխանեց Ժիւլ.

—Խօսք մէջերնիս, Բարին Աստուած շատ չի գթար ձեր վրայ... Եթէ երբեք այդչափ պաշտպանութեամբ կը գոհանաք, պատճառը սա է որ քիչով կը բաւականանաք... Գալով ինծի, բնաւ չեմ վախնար ձեր խիստ խօսքերէն... Բնաւ մտքերնուդ չէր անցներ թէ ձեր սիրահարը այդ տեսակ միջոցներ ի գործ պիտի դնէ ձեզի հանդէպ... Եւ որովհետեւ համարումիդ դեռ չէ վերցած անոր վրայէն, ատոր համար շատ կը բարկանաք, եւ ես եմ որ կը տուժեմ... Բայց հիմա կը ցաւիք, խորհելով որ անիրաւ գտնուեցաք ինծի նկատմամբ։ Ի վերջոյ պիտի հասկընաք թէ կարող եմ ձեզ ազատել այդ տագնապալից վիճակէն... Ես ձեզի միշտ ըսած եմ այդ բանը։

—Կորսուեցէ՛ք, պատասխանեց Իվօն, ձայնը մեղմելով... Եթէ ո՛չ, հիւանդապահ մը կանչել տալով վռնտել կուտամ ձեզ։

—Ո՛հ, չպիտի ուզէք այդ գայթակղութիւնը պատճառել... Մանաւանդ որ, այցելութեանց որոշեալ ժամը լրանալու վրայ է... Ուրեմն կը հնազանդիմ ձեզի... բայց կիրակի օրը նորէն պիտի գամ։

—Այդ բանը կ'արգիլեմ ձեզի... Մանաւանդ որ, իմ քովս պիտի գտնուի պաշտպանս։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Ժիւլ կեղծ հլութեամբ մը... Երբ լաւագոյն արտօնութիւն մը ունենաք ինծի նկատմամբ, լուր տուէք... Ո՛հ, մեծ բաներ չպիտի խնդրեմ ձենէ... Սիրուն երկտող մը գրեցէք մայրիկիս... Գիտէք թէ ո՛ւր կը բնակի ան... Ձեր բնակած նախկին տան մէջ... Զարմանալի՛ բան որ տիկին Պօսուէն չի գար ձեզ տեսնելու... Ձեր կողմէն բարեւ տանի՞մ։

Գեղեցիկ Ժիւլօ մեկնեցաւ, բայց հիւանդանոցէն դուրս ելլելէ առաջ՝ կատաղօրէն կը կրճտէր ակռաները։

—Չեմ կարծեր որ այս յամառ աղջկան հետ կարենամ գլուխ ելլել, եթէ երբեք դիպուած մը չպատահի... Օ՛, երթանք կոմսուհին տեսնելու։

Տիկին տը Լոնժվիլի մօտ գնաց։

—Գիտէք, նոր բան մը կայ... [illegible] հիւանդանոց ինկած է։

—Ծանրապէ՞ս հիւա՛նդ է, հարցուց Սիտոնի։

—Այնպէս կը կարծեմ... Այն գործարանը ուր կ'աշխատի, շատ վտանգաւոր մթնոլորտ մը ունի... Սա սայդ է որ աղջիկը գէշ վիճակի մէջ է։

—Ծի՞տ է ըսածնիդ, հարցուց Սիտոնի, կասկածոտ երեւոյթ մը առնելով։

Ժիւլ պատասխանեց.

—Եթէ չէք հաւատար, գացէք ձեր աչքով տեսէք։

Կոմսուհին իսկոյն ընդունեց եղած հրաւէրը։

—Այո՛ պիտի երթամ... օրիորդ Սիւզանը տեսած չեմ անկումէն... պիտի ծանօթանամ անոր հետ։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք... Լարիպուազիէր հիւանդանոցին մէջ կը գտնուի, Սէնթ-Մարթ սրահը, թիւ 42։

—Վաղը պիտի երթամ։

—Այցելութեան օր չէ... Հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը միայն թոյլատրուած է։

—Պիտի ջանամ մասնաւոր թոյլտուութիւն մը ձեռք բերել։

—Ատիկա ձեր գիտնալիք բանն է... Միայն թէ խոհեմութիւն չէ ըրածնիդ... հիւանդը լաւ պիտի դիտէ ձեր դէմքը եւ ապագային պիտի ճանչնայ ձեզ։

—Կը կարծէ՞ք որ ընդհուպ հիւանդանոցէն դուրս ելլէ։

—Կարելի՛ է... Եթէ երբեք նորէն աշխատութեան ձեռնարկէ լուցկիի գործարանին մէջ, կարծեմ այս անգամ օձիքը չպիտի կրնայ ազատել։

—Աչքովս տեսնել կ'ուզեմ իր առողջական վիճակը։

—Կրնաք կիրակի օրուան այցելութեան հետ խառնուիլ... Անկողինին մօտեցէք, իսկոյն պիտի համոզուիք ըսածիս ճշմարտութեան։

—Երբ տեսնեմ զայն, նոր հրամաններ պիտի տամ։

Ժիւլոյի մեկնումէն յետոյ, Սիւզան երկար շունչ մը առած էր։

Այդ մարդուն նայուածքները ահաւոր տպաւորութիւն ձգած էին իր վրայ։

Միթէ չէ՞ր համարձակած Կաստոն Թրավին զրպարտելու։

Եթէ հարկ ըլլար ընդունիլ որ Ժիւլ Մայեռ ճշմարտութիւնը ըսած էր, ալ եւս իրեն համար նուիրական բան չպիտի մնար աշխարհի վրայ...

Սակայն կեանքի մասին իր ունեցած անփորձութեան հակառակ, Սիւզան չէր կրնար հաւատալ որ Կաստոն սուտ ըլլար, հաւատալով թէ զինքը միայն սիրած էր։

Մնաց որ, պիտի ուզէ՞ր մեռնիլ մանկամարդ աղջկան հետ, եթէ անկեղծ չըլլար։

Ժիւլ ի՞նչ նպատակով եկած էր մինչեւ իր ցաւի մահիճին մէջ չարչրկելու զինքը, այդ անճշմարտանման պատմութիւնը յերիւրելով...

Սակայն մանրամասնութիւն մը Սիւզանի ուշադրութիւնը գրաւած էր։

Ժիւլօ ըսած էր թէ կին մը դեր ունէր այդ դաւադրութեան մէջ... Ստոյգ էր ատիկա, քանի որ Ժօզէֆին յանկարծակիի բերած էր կին մը, երբ այս վերջինը կ'աշխատէր տիկին Մալեռէն գողցուած գոհարեղէնները պահել Սիւզանի սենեակին մէջ։

Այդ կինը որ խոյս տուած էր, եւ անգամ մըն ալ չէր տեսնուած Ժօզէֆինի կողմէ, Մարկրիթ Լանուա անունով ներկայացած էր տիկին Տէմիչի։ Այդ անունով կին մը չէր ճանչնար Սիւզան։

Ո՞ւրկէ կուգար այդ տարօրինակ աղջիկը... ի՞նչ շարժառիթ ունէր։

Թէեւ Ժօզէֆին հակիրճ կերպով նկարագրած էր Ատէլ Պօքանէն, բայց Սիւզան շատ բարի սիրտ մը ունենալուն համար, բնաւ չէր կասկածած իր նախկին ընկերուհիին վրայ։

Բայց նոյն իսկ Ժիւլոյի յայտնութիւններէն յետոյ ենթադրել որ այդ առեղծուածային հակառակորդուհին հեռուէն կամ մօտէն առնչութիւն ունէր Կաստոն Թրավի հետ, անիմաստ բան պիտի ըլլար։

Հակառակ իր տկարութեան, Սիւզան չուզեց հիւանդանոց մնալ։

Յաջորդ օրն իսկ, բժիշկէն արտօնութիւն ուզեց մեկնելու։

Բժիշկը քանի մը առարկութիւններ ըրաւ, բայց Սիւզան այնքան պնդեց իր քաղցր հաստատամտութեամբ որ բժիշկը ուսերը ցնցելով արտօնեց հիւանդին ելլել։

Երբ Ժօզէֆին տեսաւ Սիւզանի դարձը, վեր ցատկեց տեղէն։

—Դեռ տասնըհինգ օր հիւանդանոց մնալու պէտք ունէիք, գոչեց, կամ թէ ապաքինարան մը երթալու։ Այդ բանը չպիտի մերժէիք։

—Շատ պիտի ձանձրանայի, պատասխանեց Սիւզան։

—Շա՛տ լաւ, քանի մը օր պիտի հանգչիք... Այդ միջոցին աշխատութիւն պիտի գտնեմ ձեզի։

(Շարունակելի)